

Влада Републике Србије

**ИЗВЕШТАЈ О МЕЂУНАРОДНОЈ ПОМОЋИ
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
У 2014. ГОДИНИ**

**Канцеларија за европске интеграције
Београд, април 2015.**

САДРЖАЈ

<u>1.</u>	<u>ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА</u>	<u>5</u>
<u>2.</u>	<u>ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ</u>	<u>8</u>
<u>3.</u>	<u>УПРАВЉАЊЕ МЕЂУНАРОДНОМ РАЗВОЈНОМ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ</u>	<u>11</u>
	Планирање и програмирање међународне развојне помоћи у 2014. години и финансијска перспектива ЕУ до 2020. године	11
	Мониторинг и евалуација развојне помоћи	20
	Увођење децентрализованог система за управљање средствима ЕУ	21
	Јачање капацитета и комуникација у области управљања средствима ЕУ и развојном помоћи	23
	Међународна и регионална сарадња у области управљања координације међународне развојне помоћи	24
	Међународна помоћ поплавленим подручјима у 2014. години	27
<u>4.</u>	<u>СТРУКТУРА И НИВО РЕАЛИЗАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПОМОЋИ</u>	<u>28</u>
	Бесповратна помоћ и концесионални кредити	29
	Однос средстава ЕУ и остале развојне помоћи	30
	Развојна и хуманитарна помоћ	32
	Техничка помоћ и инвестиције	33
	Буџетска подршка и пројектно финансирање	33
	Преглед међународне помоћи по секторима	34
<u>5.</u>	<u>БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ И ИЗАЗОВИ</u>	<u>44</u>
<u>6.</u>	<u>АНЕКСИ</u>	
	Анекс 1 – Преглед реализације међународне помоћи по развојним партнерима	
	Анекс 2 – Преглед обука одржаних у 2014. години у области координације међународне помоћи	
	Анекс 3 – Списак споразума о међународној помоћи закључених у 2014. години	

Скраћенице употребљене у тексту:

GIZ (нем.)	Организација за међународну сарадњу Немачке (нем. <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i>)
KfW (нем.)	Немачка развојна банка (нем. <i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>)
ROM (енгл.)	Праћење оријентисано ка резултатима (енгл. <i>Result Oriented Monitoring –</i>
WBIF (енгл.)	Инвестициони оквир за Западни Балкан (енгл. <i>Western Balkan Investment Framework</i>)
АД (енгл. AD)	Акциони документи
ВКИСД (енгл. MCISP)	Индикативни стратешки документ за више земаља корисника (енгл. <i>Multi-Country Indicative Strategy Paper</i>)
ВКИСД (енгл. MCISP)	Индикативни стратешки документ за више земаља корисница (енгл. <i>Multi-Counutry Indicative Strategy Paper</i>)
ГДП (енгл. DG ELARG)	Генерални директорат ЕК за проширење (енгл. <i>Directorate General for Enlargement – DG ELARG</i>)
ГДСПП (енгл. DG NEAR)	Генерални директорат ЕК за суседску политику и преговоре о проширењу (енгл. <i>Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations – DG NEAR</i>)
ДЕУ (енгл. EUD)	Делегација Европске уније у Србији (енгл. <i>EU Delegation to the RS</i>)
ЕБРД (енгл. EBRD)	Европска банка за обнову и развој, енгл. <i>European Bank for Reconstruction and Development</i>
ЕИДХР (енгл. EIDHR)	Европски инструмент за развој демократије и људска права (енгл. <i>The European Instrument for Democracy and Human Rights</i>)
ЕК (енгл. EC)	Европска комисија (енгл. <i>European Commission</i>)
ЕУ (енгл. EU)	Европска унија (енгл. <i>European Union</i>)
ИПА (енгл. IPA)	Инструмент за претприступну помоћ
ИСД (енгл. ISP)	Индикативни стратешки документ (енгл. <i>Indicative Strategy Paper</i>)
ИСДАКОН ИС (енгл. ISDACON)	Информациони систем за координацију развојне помоћи у Републици Србији (енгл. <i>Intersectoral Development Assistance Coordination Network</i>)
ЈППИП (енгл. SPP)	Јединствени преглед приоритетних инфраструктурних пројеката (енгл. <i>Single Project Pipeline</i>)
КАРДС (енгл. CARDS)	Помоћ заједнице за реконструкцију, развој и стабилизацију (енгл. <i>Community Assistance for Reconstrution, Development and Stabilisation</i>)
КЕИ	Канцеларија за европске интеграције
НАД (енгл. NAD)	Национални приоритети Републике Србије за међународну помоћ (енгл. <i>National Priorities for International Assisstance</i>), раније НАД (енгл. <i>Needs Assessment Document – NAD</i>)
НАО (енгл. NAO)	Национални службеник за одобравање (енгл. <i>National Authorising Officer</i>)
НИК (енгл. NIC)	Националног одбора за инвестиције (енгл. <i>National Investment Committee</i>)
НИПАК (енгл. NIPAC)	Национални ИПА координатор (енгл. <i>National IPA Coordinator</i>)
НСРС	Народна скупштина Републике Србије
ОЕБС (енгл. OSCE)	Организација за европску безбедност и сарадњу (енгл. <i>Organisation for Security and Co-operation in Europe</i>)
ОЦД (енгл. CSO)	Организација цивилног друштва (енгл. <i>Civic Society Organisation</i>)
ПАО (енгл. PAO)	Службеник за одобравање програма (енгл. <i>Programme Authorising Officer – PAO</i>)
ПГС	

ППФ5 (енгл. PPF5)	Пројекат финансиран из ИПА 2011 за подршку припреми пројеката (енгл. <i>Project Preparation Facility</i>)
ПСЈиЕ (енгл. SEECР)	Процес сарадње у Југоисточној Европи, (енгл. <i>Southeast European Cooperation Process</i>)
РОМ (енгл. ROM)	Праћење оријентисано ка резултатима (енгл. <i>Result Oriented Monitoring</i>)
РС	Република Србија
СЕЕТО (енгл. SEETO)	Транспортне опсерваторије за Југоисточну Европу (енгл. <i>South-east Europe Transport Observatory</i>)
СЕКО (енгл. SECO)	Секторске организације цивилног друштва (енгл. <i>Sectorial Civic Society Organisations</i>)
СИДА (енгл. SIDA)	Шведска агенција за међународни развој (енгл. <i>Swedish International Development Agency</i>)
СПД (енгл. SPD)	Секторски плански документи (СПД)
СПО (енгл. SPO)	Службеник за програме помоћи из институције корисника ИПА средстава (енгл. <i>Senior Programming Officer</i>)
СПП (енгл. SMSC)	Секторски подбор за праћење (енгл. <i>Sector Monitoring Sub Committee</i>)
СППИ	Сектор за планирање, програмирање, праћење и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи
СРГ (енгл. SWG)	Секторске радне групе за програмирање и праћење ЕУ средстава и развојне помоћи (енгл. <i>Sector Working Groups</i>)
ССП (енгл. SAA)	Споразум о стабилизацији и придруживању (енгл. <i>Stabilisation and Association Agreement</i>) СИДА (енгл. <i>Swedish International Development Agency – SIDA</i>)
ТМП (енгл. TMP)	Генералног мастер плана транспорта (енгл. <i>Transport Master Plan</i>)
ТН	
ТС НИПАК (енгл. NIPAC TS)	Технички секретаријат НИПАК (енгл. <i>NIPAC Technical Secretariat</i>)
УНДП (енгл. UNDP)	Програм Уједињених нација за развој (енгл. <i>United Nations Development Programme</i>)
УНЕСКО (енгл. UNESCO)	Организација за образовање, науку и културу УН (енгл. <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
УНОПС (енгл. UNOPS)	Канцеларија УН за пројектне услуге (енгл. <i>United Nations Office for Project Services</i>)
УСАИД (енгл. USAID)	Агенција за развојну помоћ САД (енгл. <i>United States Agency for International Development</i>)
ФСЕУ (енгл. EUSF)	Фонд солидарности Европске уније (енгл. <i>EU Solidarity Fund</i>)
ЦЕФТА	Споразум о слободној трговини у централној Европи

1. ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА

Извештај о међународној помоћи Републици Србији (РС) у 2014. години, припремљен од стране Канцеларије за европске интеграције, темељи се на **процени реализације међународне развојне помоћи** у тој години и обухвата преглед процеса управљања средствима претприступних фондова Европске уније (ЕУ) и друге међународне развојне помоћи РС, као и анализу реализоване помоћи. Извештај такође даје преглед будућих активности и изазова у вези са управљањем међународном развојном помоћи.

На почетку је неопходно напоменути да су политичке и економске прилике у току 2014. године у највећој мери биле под утицајем **катастрофалних поплава које су погодиле РС у мају 2014. године, уз причињену штету од преко 1,7 милијарди евра**. Поплаве су својим обимом, последицама и висином износа штете трасирале ванредне активности у вези са управљањем међународном помоћи и делимично одступање од раније испланираних приоритета за финансирање, постајући главни приоритет и узрокујући репрограмирање већ одобрене или уговорене међународне помоћи.

Процена реализације укупне међународне помоћи у 2014. години износи око 1,58 милијарди евра и представља највиши износ међународне помоћи РС од 2003. године. Помоћ у виду концесионалних кредита је износила рекордних 1.341,10 милиона евра и превасходно је била намењена спровођењу великих инфраструктурних програма и пројеката у секторима саобраћаја, финансијских услуга, енергетике, индустрије и образовања, с тим што су значајна средства употребљена и за општу буџетску подршку. Бесповратну развојну помоћ карактерише већа диверсификованост и намењена је мноштву релативно мањих програма/пројеката у различитим секторима. У 2014. години износила је 239,28 милиона евра, што је најнижи ниво у последњих шест година. Оваква ситуација је већим делом условљена значајним напретком РС у процесу реформи и приступања ЕУ, те развојни партнери приликом планирања своје помоћи имају у виду да ће се РС у релативно блиској будућности отворити могућности за коришћење различитих фондова и програма ЕУ. **Највећи донатор РС је ЕУ, са укупном процењеном реализацијом бесповратне помоћи у износу од 147,28 милиона, док је највећи износ концесионалних кредита од преко 750 милиона евра реализован од стране Уједињених Арапских Емирата.**

Активности везане за процес европских интеграција одвијале су се у оквиру процеса преговора и спровођења припремних радњи неопходних за отварање преговарачких поглавља, а као резултат ових активности **завршени су експланаторни и билатерални скрининзи за 24 поглавља.**

Србија је током 2014. године наставила активно учешће у регионалним иницијативама, као што су Процес сарадње у Југоисточној Европи, Савет за регионалну сарадњу и Споразум о слободној трговини у централној Европи, а у јуну 2014. године је **преузела председавање Дунавском комисијом на трогодишњи период.**

У току 2014. године ЕК је усвојила **Индикативни стратешки документ и Индикативни стратешки документ за више земаља корисника** у којима су дефинисани циљеви, резултати и индикатори за различите приоритетне области и секторе. Нова финансијска перспектива – ИПА II и свеукупна међународна помоћ, претежно ће (су)финансирати јасне секторске стратегије и постизање договорених циљева јавних политика, те ће се процес планирања и програмирања ИПА II спроводити кроз припрему трогодишњих Секторских планских докумената, у оквиру којих се дефинишу средњорочни приоритети и показатељи успешности њихове реализације на основу којих ће се мерити остварени напредак, а који ће дати даље смернице за припрему знатно конкретнијих годишњих Акционих докумената.

У октобру 2014. године образован је **Национални одбор за инвестиције** са задатком да обезбеди координацију, али и припрему и спровођење инвестиционих пројеката у области инфраструктуре, кроз размену ставова у вези са планирањем и реализацијом стратешки релевантних инфраструктурних пројеката садржаних у **Јединственом прегледу приоритетних инфраструктурних пројеката**, као и кроз формулисање финансијских планова који могу бити представљени потенцијалним инвеститорима и донаторима.

У оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан током 2014. године организована су два позива за достављање предлога пројеката за финансирање. Такође, у контексту промовисања и увођења концепта економског управљања у оквиру политике проширења ЕУ, Инвестициони оквир за Западни Балкан ће наставити да служи као оквир регионалне сарадње у склопу овог процеса.

Процес мониторинга спровођења пројеката се одвијао планираном динамиком, уз паралелне припреме за увођење децентрализованог, односно индиректног система управљања ИПА, као и припреми система мониторинга и евалуације за вишегодишњи финансијски оквир ЕУ 2014-2020, уз највећу пажњу посвећену **сарадњи са корисницима пројеката и надлежним националним и институцијама ЕУ у сагледавању стања спровођења пројеката финансираних из средстава ИПА и превазилажењу идентификованих уских грла у кључним пројектима са проблемима у спровођењу**. У току 2014. године покренуто је 6 секторских, тематских и програмских евалуација, чији су закључци и препоруке били предмет дискусије на састанцима Секторских радних група за програмирање, као и приликом израде Секторских планских докумената.

У току марта, након верификационе ревизије ревизора ЕК, **ЕК је донела Одлуку о преносу овлашћења РС за управљање I и II компонентом ИПА**, чиме је РС пренето право на управљање бесповратним финансијским средствима, којима се финансира део програма/пројеката унутар I компоненте ИПА/ Националног програма за 2013. годину који се спроводи по систему децентрализованог управљања, односно прекограничне сарадње за програме 2012. и 2013. са Босном и Херцеговином и Црном Гором.

Када је реч о Програмима Уније, РС је у оквиру нове финансијске перспективе потписала **Међународне споразуме за Хоризонт 2020, Европа за грађане и грађанке, Креативна Европа, Ерасмус+, програм ЕУ у области царина (Customs) и Механизам цивилне заштите**, док су у процедури преговарања програми за области пореске администрације (*Fiskalis*), за запошљавање и социјалне иновације, за подршку малим и средњим предузећима (*COSME*) и у области здравља.

Повећање капацитета државних службеника и предлагача пројеката у области управљања фондовима ЕУ и развојном помоћи спроведено је кроз Програм општег стручног усавршавања државних службеника из органа државне управе и служби Владе за 2014. годину, као и у оквиру пројеката финансираних средствима ЕУ који су обезбедили техничку помоћ за припрему пројеката финансираних из средстава ИПА кроз консултантске услуге, помоћ у изради документације, радионице и непосредан рад на изради планских и програмских докумената, техничке и остале документације.

У сектору **владавине права** процена реализације средстава међународне развојне помоћи у 2014. години износи **31,75 милиона евра** од чега је 16,03 реализовано у сектору правде, а 15,72 у сектору унутрашњих послова. Што се тиче сектора **реформе државне управе**, процењена вредност реализованих активности износи **60,81 милиона евра**, што представља умањење од неких 35% у односу на износ од преко 93 милиона евра у 2013. години. У сектору **конкурентности**, у односу на 120,2 милиона евра у прошлој години, у 2014. је реализован нешто виши износ, од **164,8 милиона евра**. У оквиру укупно реализованих **66,42 милиона евра** у сектору **развоја људских ресурса**, присутан је пораст реализације у областима образовања, социјалних питања и становања, док области здравства и рада и запошљавања карактерише пад обима реализације у односу на претходну годину. У сектору **саобраћаја** процењена реализација износи **334,74 милиона евра**, што је нешто изнад прошлогодишњег нивоа од 315,98 милиона евра, при чему је највећи део средстава опредељен за секторе друмског и железничког саобраћаја. Међународна помоћ сектору **енергетике**, са процењеном реализацијом од **96,72 милиона евра**, имала је за циљ да обезбеди квалитетно снабдевање енергијом, рационално коришћење ресурса и ублажавање утицаја на климатске промене. Средства у сектору **животне средине и климатских промена** у износу од **32,02 милиона евра**, у највећој мери су била усмерена на доношење новог и усклађивање постојећег законодавства и стандарда са правним тековинама ЕУ. Оваква намена средстава је у највећој мери последица чињенице да из претприступних средстава ЕУ током 2014. године није било подршке овом сектору, због великог броја текућих пројеката унутар сектора који се суочавају са проблемима у реализацији. Сектор **пољопривреде и руралног развоја** са реализованих **7,5 милиона евра** бележи смањење средстава у односу на 2013. годину. У тематским областима **грађанско друштво, медији и култура** реализовано је приближно **5,95 милиона евра**.

У оквиру програма **прекограничне и транснационалне сарадње**, за све земље објављена су 22 јавна позива и пријављено 2.742 пројекта, за укупан износ од скоро 340 милиона евра. **Од 81 милиона евра, колико је било на располагању РС, уговорено је 646 пројеката у вредности од 73,67 милиона евра што је резултовало стопом искоришћености средстава од око 90%.** Области које су претежно финансиране су: заштита природних богатстава и животне средине, наука, технологија и развој, туризам и саобраћај и телекомуникације.

Изазови у области коришћења међународне помоћи, а посебно средстава из ИПА, огледају се у присуству сложеног и неконзистентног националног стратешког оквира, који представља важну препреку ефективном коришћењу развојних средстава, као и у потреби за унапређењем финансијског/буџетског планирања и развојем и очувањем система за управљање фондовима ЕУ. У контексту ефективног коришћења развојних средстава, посебан акценат је неопходно ставити на капацитет за благовремено припремање и спровођење приоритетних инфраструктурних пројеката.

2. ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ

Релативно динамичне и турбулентне прилике током 2014. године биле су условљене чињеницом да је ова година била изборна, што је условило одлагање спровођења реформи у мери у којој је то карактеристично за предизборни и постизборни период, док је са друге стране природна катастрофа - поплава која је у мају 2014. године задесила Републику Србију, захтевала концентрацију напора државе на, најпре реаговање у ванредној ситуацији, а затим и организацију отклањања последица и штете која је начињена на државној имовини и имовини појединаца, укључујући и привредно-производне капацитете.

Након ванредних парламентарних избора одржаних 16. марта, Влада Републике Србије изабрана је 27. априла 2014. године. Циљеви које је новоизабрана Влада поставила били су оивичени конкретним корацима које је потребно предузети у различитим друштвеним сферама¹, а доминантну тему предвиђених реформских процеса представљало је побољшање економске ситуације и оздрављење привреде. Карактер мера у том погледу претпостављао је деловања у три основна правца: реформа економије кроз сет реформских закона, јачање приватног сектора кроз мере подстицаја малих и средњих предузећа и консолидација буџета путем смањења трошкова и повећањем прихода буџета. Поменуте мере праћене су низом раније започетих процеса који ће у наредном периоду бити настављени, а тичу се наставка и интензивирања борбе против корупције, борбе против организованог криминала, наставка и интензивирања процеса преговора о чланству у Европској унији, наставка дијалога са Приштином, вођење кредибилне међународне политике и јачања институција Републике Србије.

Континуиране и обилне кише које су почеле 13. маја 2014. године условиле су да за само три дана падне тромесечна количина просечних падавина, што је условило изливање речних корита и плављење насељених подручја. Озбиљност природне катастрофе која је погодила Републику Србију најбоље се осликава кроз процену потреба у погледу опоравка и обнове, сачињену од стране Канцеларије за помоћ и обнову поплавлених подручја, институције основане у склопу системског реаговања на новонасталу ситуацију у погледу санирања последица поплава. У 24 општине највише погођене поплавама укупан трошак процењује се на 1,525 милијарде евра, од чега настала штета у износу од 885 милиона евра, док су губици процењени на износ од 640 милиона евра². Насталом штетом највише је погођен производни сектор (70%) што је изазвало смањену економску активност до краја године, наметнуло опредељивање значајних средстава у сврхе обнове и као крајњи резултат имало умањени раст бруто домаћег производа до краја године (процењени утицај износи -1% БДП). Ако се у обзир узму и остале погођене општине, укупан износ штета и ефекти поплава се пењу на 1,7 милијарди евра

Наведена комплексна унутрашња и спољна ситуација условила је да Народна скупштина Републике Србије током 2014. године интензивира законодавну активност. Разматрано је укупно 444 акта предложених од стране Владе Републике Србије (197), одбора Народне скупштине (11), народних посланика (141) и осталих предлагача (95). Усвојено је 246 аката који су објављени у Службеном гласнику Републике Србије³. Донети акти имали су за циљ да подрже мере предвиђене планом реформи Владе Републике Србије, омогуће правовремену и адекватну реакцију на непредвиђене околности наметнуте природном катастрофом, као и да подрже наставак процеса европских интеграција. Посебна пажња посвећена је законима који суштински и значајно утичу на привредни амбијент, а у том смислу Закону о раду, Закону о пензијском и инвалидском осигурању, Закону о пореском поступку и пореској администрацији, Закону о приватизацији, Закону о стечају, Закону о планирању и изградњи, као и Закону о отклањању последица поплава у Републици Србији који је донет 18. јула 2014. године као одговор на ванредну ситуацију у којој се друштво нашло. Законодавна делатност у економској сфери била је сконцентрисана на побољшање привредног амбијента, унапређење регулативе у пословној сфери и консолидацију јавних финансија.

¹ Експозе мандатара за састав Владе Републике Србије Александра Вучића, 27. април 2014. године

² Извештај о процени потреба за опоравак и обнову последица поплава, Сажети приказ, Канцеларија за помоћ и обнову поплавлених подручја, 15. јул 2014.

³ Преглед активности Народне скупштине Републике Србије у 2014. години

Привредна активност мерена Бруто домаћим производом (БДП) забележила је кумулативни пад од 1,8% током 2014. године и то -0,2% у првом кварталу, 1,2% у другом, -3,8% у трећем и -1,8% у четвртном кварталу посматрано у односу на исти квартал претходне године⁴. Динамика БДП значајним делом опредељена је кретањем обима индустријске производње који је током године остварио пад од 6,5% на годишњем нивоу. Ова динамика основних економских показатеља била је под утицајем мајских поплава, а у прилог томе говори и чињеница да је највећи пад у односу на 2013. годину забележен у областима производње металних производа, осим машина, експлоатације угља, производњи хемикалија и хемијских производа и експлоатацији руде метала. Поменуте гране препознате су као највише погођене природном катастрофом. Као позитивна тенденција истиче се раст физичког обима пољопривредне производње, која је, иако под утицајем претходно поменутих фактора остварила укупни раст од 1,5% у односу на 2013. годину, као и производња машина и опреме која је такође остварила раст у односу на 2013. годину и то од 29%. Имајући у виду мере штедње које су уведене током године у циљу консолидације јавних финансија, охрабрујућу тенденцију представља годишњи раст промета у трговини на мало од 2% у сталним ценама. Током 2014. године процес приватизације је настављен, у оквиру ког је на тржишту капитала продато шест предузећа и остварен приход од 5,3 милиона евра, док је продајом мањинског пакета акција 20 претходно приватизованих предузећа на Београдској берзи остварен приход од 1,5 милиона евра, што укупна средства добијена овим путем у 2015. години заокружује на 6,8 милиона евра. Током 2014. године забележен је номинални и реални раст јавних прихода, при чему су укупни јавни приходи за 2,7% реално виши у односу на 2013. годину, док је јавна потрошња реално порасла за 2,5%.

Значајне мере фискалне консолидације усвојене су током 2012. године, а њихова примена настављена је и током 2013. Мере су, пре свега, биле на приходној страни и односиле су се на измену великог броја пореских стопа и укидање значајног броја квазифискалних намета. У новембру 2014. године мере фискалне консолидације проширене су и на расходну страну и то превасходно кроз смањивање плата запослених у јавном сектору, смањивање пензија и ограничавања запошљавања у јавном сектору. Значајнији ефекат поменутих мера постаће видљив током 2015. године. Током 2014. године републички дефицит износио је 6,4%.

Међугодишња инфлација у децембру 2014. године износила је 1,7% и кретала се испод доње границе дозвољеног одступања ($4\% \pm 1,5\%$). Кретање инфлације испод доње границе циља током већег дела 2014. године у највећој мери било је последица деловања привремених фактора – неочекивано ниског раста регулисаних цена, снажног пада цена примарних пољопривредних производа и светске цене нафте⁵. Стопа незапослености је крајем године износила 16,8%, што је за 3,3 процентна поена ниже него на крају 2013. године, а 7,1% ниже него 2012. године, када је износила 23,9%. Стране директне инвестиције износиле су 1.288,7 милијарди евра⁶ и приближно се налазе на истом нивоу као и претходне године.

Током 2014. године извезено је и увезено робе у вредности од 11,2 милијарди евра и 15,5 милијарди евра, респективно, што је повећање за 1,4% и 0,4% у односу на 2013. годину. Робни дефицит је у истом периоду износио 4,4 милијарди евра и смањен је за 2,3% у односу на претходну годину. Као и током 2013. године, доминантну извозну ставку сачињавала су друмска возила (13,8%). Највећи спољнотрговински партнер у 2014. години биле су земље ЕУ, на које се односило 64,6% укупног извоза и 63,1% укупног увоза. Половина укупног извоза у том периоду била је усмерена на тржиште пет земаља: Италија, Немачка, БиХ, Руска Федерација и Румунија. У размени са БиХ, Црном Гором, Македонијом, Италијом, Румунијом и САД остварен је суфицит од 1,8 милијарди евра.

Активности у вези са процесом европских интеграција одвијале су се у оквиру процеса преговора и спровођења припремних радњи неопходних за отварање преговарачких поглавља. Европски савет је у марту 2012. године доделио Републици Србији статус земље кандидата за приступање, а у јуну 2013. године одлучио да се отворе преговори о приступању. Преговори су званично отворени 21. јануара 2014. године на првој Међувладиној конференцији о приступању Републике Србије Европској унији. Процес аналитичког прегледа или *скрининг* отпочео је крајем септембра 2013. године и предвиђено је да траје до

⁴ Билтен јавних финансија, март 2015. године

⁵ Извештај о инфлацији, Народна банка Србије, фебруар 2015.

⁶ Извештај о инфлацији, Народна банка Србије, фебруар 2015.

марта 2015. године. Закључно са 5. децембром 2014. године, завршени су експланаторни и билатерални скрининзи за 24 поглавља. Током посматраног периода наставило се са применом Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), а као наставак тог процеса, 4. марта 2014. године у Београду је одржан први састанак Одбора за стабилизацију и придруживање. На састанку је усвојена Одлука број 1, којом је формирано седам пододбора и једна посебна радна група, задужених за праћење примене ССП на нивоу стручњака у посебним областима. Посматрано по економским критеријумима, у сфери спољне трговине, досадашња примена ССП условила је да просечна царинска заштита на увоз робе из ЕУ од 2014. године до уласка у чланство износи 0,99%, док је 95,1% царинских линија у потпуности либерализовано. Имајући у виду постепену либерализацију тржишта и отварање истог ка земљама чланицама Европске уније која је условљена применом ССП, привреда Републике Србије је показала значајан ниво конкурентности, па је током 2014. године остварена покривеност увоза извозом са овом групацијом земаља у износу од 73,49%, што представља повећање у односу на претходну годину (72,5%).

Србија је током 2014. године наставила да активно учествује у регионалним иницијативама као што су Процес сарадње у Југоисточној Европи (ПСЈиЕ), Савет за регионалну сарадњу и Споразум о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА), а у јуну је преузела председавање Дунавском комисијом на трогодишњи период.

3. УПРАВЉАЊЕ МЕЂУНАРОДНОМ РАЗВОЈНОМ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У сарадњи са националним институцијама, међународним развојним партнерима и представницима организација цивилног друштва, Канцеларија за европске интеграције (КЕИ) је током 2014. године предузела низ мера и активности у циљу даљег унапређења система и капацитета за координацију и управљање међународном развојном помоћи, повећања њене ефективности и ефикасности њеног коришћења, а посебно усклађености те помоћи са националним приоритетима.

У овом поглављу биће представљене активности и резултати постигнути током 2014. године у области планирања, програмирања, мониторинга (праћења) и евалуације (вредновања) развојне помоћи Републици Србији, са освртом на рад консултативних и координационих структура, коришћене координационе инструменте, као и на предузете активности у даљој изградњи и јачању капацитета за управљање развојном помоћи, унапређењу комуникације, укључујући и активности у регионалној и међународној сарадњи.

Републици Србији су тренутно доступна средства претприступне помоћи Европске уније кроз Инструмент за претприступну помоћ (ИПА) у финансијској перспективи 2007-2013, Инструмент за претприступну помоћ ИПА II у новој финансијској перспективи 2014-2020, а према дефинисаним годишњим буџетима у посебним финансијским споразумима за сваку од програмских година, који се за Републику Србију крећу око износа од 200 милиона евра на годишњем нивоу.

Такође, биће описана структура и механизми децентрализованог управљања средствима Инструментима претприступне помоћи, односно процес поверавања буџетских овлашћења Републици Србији за спровођење средстава ИПА II по принципу индиректног управљања.

Планирање и програмирање међународне развојне помоћи у 2014. години и финансијска перспектива ЕУ до 2020. године

Процеси планирања и програмирања међународне развојне помоћи су током 2014. године спровођени уз координацију Канцеларије за европске интеграције која, у институционалном оквиру Републике Србије, обавља и послове централне јединице за координацију донаторске помоћи. Посебни поступци планирања и програмирања прилагођени су типу и изворима подршке/средстава, односно процедурама и роковима појединачних развојних партнера. Синхронизација ових процеса, у делу који се односи на бесповратна средства, обавља се превасходно према динамици и садржини планирања и програмирања инструмената финансијске подршке ЕУ, будући да средства ЕУ чине највећи удео у укупном обиму донација намењених Републици Србији.

На основу Уредбе Европске комисије о ИПА II, оквир за програмирање ових средстава представља Индикативни стратешки документ (ИСД, енгл. *Indicative Strategy Paper - ISP*) за Републику Србију, који је усвојен је од стране Европске комисије (ЕК), а припреман је уз консултације са Националним ИПА координатором (НИПАК) и другим државним органима и биће ревидиран на средини његовог важења (2017. године). ИСД дефинише циљеве, резултате и индикаторе за различите приоритетне области и секторе. ИСД предвиђа следеће приоритетне секторе: демократија и добра управа, владавина права и основна права, животна средина и климатске акције, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације, образовање, запошљавање и социјална политика, пољопривреда и рурални развој и територијална сарадња. Садржина документа је у великој мери усклађена са документом Национални приоритети Републике Србије за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017 са пројекцијама до 2020. године, који је Влада Републике Србије усвојила још новембра 2013. године, што је управо омогућило да национални ставови и виђење коришћења средстава развојне помоћи буду благовремено искомунитирани ка Европској комисији и постану део документа који је накнадно израдила Европска комисија.

Са сличном садржином као што је садржина ИСД за Србију, припремљен је и Индикативни стратешки документ за више земаља корисника (ВКИСД, енгл. *Multi-Country Indicative Strategy Paper - MCISP*), која представља основ за програмирање регионалног аспекта Инструмента за претприступну

помоћ, Вишекорисничке ИПА, у којем Република Србија заједно са осталим државама из региона учествује у својству корисника.

Када је реч о програмирању ИПА средстава последњих година, доста напора је усмерено ка увођењу секторског приступа у коришћењу помоћи, о којем је и на нивоу међународне донаторске заједнице постигнут консензус, а који је најексплицитније предвидела управо ЕУ за нови финансијски период 2014-2020. Промена у концепту рефлектује се на одлуку да ће ИПА II и свеукупна међународна помоћ, претежно (су)финансирати јасне секторске стратегије и тако доприносити постизању договорених циљева јавних политика. У том смислу, нова финансијска перспектива уноси новину у процес програмирања, која се огледа у припреми трогодишњих планских докумената у оквиру којих се на основу оцене стања у сектору дефинишу средњорочни приоритети, као и показатељи успешности у њиховој реализацији на основу којих ће се мерити остварени напредак. Ови документи - Секторски плански документи (СПД) - дају даље смернице за припрему знатно конкретнијих годишњих Акционих докумената (АД).

Процес програмирања у 2014. години обележен је веома интензивним консултацијама и активностима на идентификацији и изради приоритетних пројеката за финансирање из средстава међународне развојне помоћи. Имајући у виду поплаве које су маја (а затим и септембра) 2014. године погодиле Србију, поред редовних активности у склопу процеса програмирања, овај програмски циклус био је обележен и ванредним активностима и консултацијама са развојним партнерима са фокусом на обезбеђивању подршке за санирање последица поплава. У том смислу, паралелно са процесом дефинисања интервенција подршке реформским напорима и стратешким приоритетима Републике Србије, текао је процес идентификовања мера подршке за санирање последица поплава. Међународна заједница, а посебно ЕУ, као далеко најактивнији партнер, мобилисале су значајна средства за помоћ Републици Србији у периоду након поплава (за више информација о међународној помоћи поплављеним подручјима у 2014. години погледати одељак 3.6).

Када је реч о коришћењу фондова ЕУ, домаћа администрација, у координацији Канцеларије за европске интеграције, односно Техничког секретаријата Националног ИПА координатора (ТС НИПАК) и у сарадњи са службама ЕУ, имала је током 2014. године пред собом веома захтевне задатке, будући да се радило о првој календарској и програмској години нове ИПА II финансијске перспективе ЕУ. Поред процеса планирања и програмирања средстава ЕУ и то и за националну и за регионалну алокацију (за више информација о програмирању Вишекорисничке ИПА погледати одељак 3.5), предузимани су кораци у правцу успостављања правних основа за коришћење фондова ЕУ за период 2014-2020 (припрема и усвајање Оквирног споразума за ИПА II, као и нових међународних споразума за учешће Републике Србије у новим Програмима Уније (раније ЕУ програми), али и послови који су се односили на комплетирање општијег стратешког и програмског оквира за ИПА II (превасходно кроз наставак консултација са ЕУ у погледу финализације Индикативног стратешког документа, укључујући посебно ангажман у вези са успостављањем адекватних вредности показатеља – индикатора у оквиру овог документа). При томе, иако је програмирање ИПА 2013 окончано у 2013. години, исти учесници наставили су и интензивне припреме за коришћење ових средстава по децентрализованом систему управљања, које се по први пут примењује управо на највећи део овог Националног програма. С обзиром на чињеницу да је ЕУ наменила (алоцирала) највише средстава за санацију и обнову након поплава и то по хитним поступцима, паралелно са захтевним редовним процесима сарадње са ЕУ, уложени су додатни напори администрације за процесе програмирања и репрограмирања фондова ИПА и ИПА II током највећег дела 2014. године.

У првом кварталу 2014. године, настављени су процеси планирања и програмирања ИПА II започети крајем 2013. године. Наиме, иако је регулатива ЕУ (одговарајуће уредбе) у вези са ИПА II формално установљена тек касније у 2014. години, први програмски циклус за нову финансијску перспективу планиран је и реализован по сегментима и динамици која је договорана са Делегацијом ЕУ (ДЕУ) и Генералним директоратом за проширење Европске комисије (ДГ ЕЛАРГ). У том смислу, ТС НИПАК је, уз техничку подршку ППФ5 (пројекат финансиран из ИПА 2011 за подршку припреми пројеката, енгл. *Project Preparation Facility – PPF5*), наставио израду нацрта осам трогодишњих секторских планских докумената. Кључни део ових докумената представљају секторски резултати и мере чије се финансирање планира из алокација ИПА II за године 2014, 2015. и 2016. Консултације о резултатима и мерама обављане су у координацији ТС НИПАК са националним институцијама – овлашћеним

предлагачима пројеката који су истовремено и чланови секторских радних група за програмирање и праћење ЕУ средстава и развојне помоћи (СРГ). Састанци су одржани и са представницима организација цивилног друштва (ОЦД) у оквиру платформе механизма секторских организација цивилног друштва (СЕКО) за координацију програмирања развојне помоћи, како би се представницима организација цивилног друштва омогућило да изнесу своје сугестије о текућем процесу и прелиминарно идентификованим приоритетима подршке из ИПА II. Планирање за трогодишњи период на нивоу СПД испоставило се као веома комплексан процес, чије комплетирање би захтевало вишемесечни рад кроз консултације са надлежним службама ЕУ. Имајући ово у виду, као и настојање да се задржи програмски ритам из претходних година, ЕК је редифинисала календар програмирања како за Србију, тако и за остале кориснике ИПА II у региону. Конкретно, динамика коју је Генерални директорат за проширење ЕУ дефинисао и коју су колеге из ЕК представиле домаћој администрацији на састанцима крајем фебруара 2014. године, разликовала се од иницијално дефинисане програмске мапе пута утолико што је предвиђени рок за разматрање годишњег пакета ИПА 2014 опредељен за крај јуна 2014. године. Главна импликација на процес програмирања у том смислу, подразумевала је преусмеравање фокуса на приоритете за финансирање у оквиру националне алокације ИПА за 2014. годину, док је даље прилагођавање трогодишњих СПД и њихова дорада одложена за другу половину године. У том смислу, учесницима у програмирању у Србији (али и другде у региону) ЕК је предпочила да се програмска ИПА 2014 година посматра као транзициона, док ће програмирање наредних годишњих програма бити у потпуности и систематично утемељено на СПД. ТС НИПАК промтно је реаговао организујући годишње програмирање за ИПА 2014 према новом календару, док је ЕК са своје стране убрзала усвајање уредби применљивих на ИПА II и интензивирала информисање корисника новог инструмента о новом концепту, садржини и захтевима које подразумева припрема за ефикасно коришћење ИПА II (информативни семинар за националну администрацију са представницима Директората за проширење одржан 27. марта 2014. године). У периоду који је уследио, у неколико итерација између домаће администрације и ЕК закључно са новембром 2014. године, размењени су пакети нацрта Акционих докумената за ИПА 2014. Најшири круг заинтересованих страна који, поред предлагача и корисника Акција, укључује представнике активних развојних партнера и организација цивилног друштва у Републици Србији, консултован је у два наврата у погледу садржине Акционог програма, односно предложених Акција у оквиру ИПА 2014 – у оквиру секторских радних група средином априла и кроз писане консултације током лета 2014. године. Координација са међународном заједницом која је обављана од првог дана поплава у мају 2014. године, иако је представљала процес паралелан програмском циклусу ИПА 2014, није узроковала битнија одлагања у предвиђеној динамици. Дорада Акционих докумената на бази коментара свих заинтересованих страна, а посебно на бази билатералних консултација са ЕК, обављана је током септембра и октобра, да би коначи пакет Акционих докумената, уз нацрт Акционог програма, био представљен ИПА комитету крајем новембра 2014. године. Након позитивне оцене ИПА комитета, уследило је и усвајање финансијске одлуке ЕК којом је одобрен Акциони програм за ИПА 2014 за Републику Србију. Програм обухвата 11 Акционих докумената приближне вредности од 115 милиона евра и фокусиран је на неколицину сектора и то: демократија и добро управљање; владавина права и основна права; енергетика; конкурентност и иновације; образовање, запошљавање и социјалне политике. Од поменутих средстава, 65,59 милиона евра је предвиђено за спровођење по моделу индиректног управљања од стране националних институција (и биће формализовано једним Финансијским споразумом), док ће интервенције у вредности од преосталих 49,5 милиона евра бити реализоване по моделу директног управљања и по аранжманима са међународним организацијама које ће спроводити Делегација Европске уније у Републици Србији (и које ће бити формализоване другим Финансијским споразумом). Додатно, 2 милиона евра из националне алокације за ИПА 2014 намењених подршци цивилном друштву, преусмерава се у фонд за Вишекорисничку ИПА II. Такође, из алокације за ИПА 2014, 62 милиона евра намењено је за санацију последица поплава, те је за ове сврхе припремљен посебан Акциони документ поводом којег су се обављале и додатне консултације са кругом институција најдиректније надлежних за предвиђене мере у енергетици, животној средини, саобраћају итд. У истом периоду, током јесени 2014. године, технички секретаријати НИПАК Републике Србије и Босне и Херцеговине, радили су на припреми заједничке Акције за опоравак и превенцију од поплава. Обе Акције (националну и регионалну) ЕК је одобрила засебном финансијском одлуком такође децембра 2014. године, од чега је за Републику Србију опредељено укупно 10 милиона евра. Ова средства биће

одобрена засебним Финансијским споразумом у складу са процедуром за финансирање посебних мера за опоравак и управљање ризицима од поплава (које подразумевају директно управљање средствима ИПА II). У том смислу, укупна одобрена појединачна (национална) алокација из ИПА 2014 за Републику Србију износи 179,09 милиона евра.

Од октобра 2014. године, ТС НИПАК је иницирао и ревизију СПД у складу са ранијим планом и договорима са службама ЕУ. Програмска ИПА 2014 година изостављена је из обухвата СПД, тако да су документа припремана за трогодишњи период 2015-2017. При томе, посебна пажња посвећена је ажурирању приоритета са становишта њихове релевантности према ревидираном Националном програму за усвајање правних тековина ЕУ, као и према исходима обављених скрининга, односно препорукама објављеног Извештаја ЕК о напретку РС и објављене Стратегије проширења. Рад на трогодишњим програмским документима настављен је у форми секторских радионица, које су одржане за највећи број сектора у првој половини октобра, уз укључивање представника организација цивилног друштва кроз механизам секторских организација цивилног друштва, поред представника надлежних домаћих институција. Нацрти нових СПД 2015-2017 достављени су иницијално Делегацији ЕУ током новембра, а консултације су настављене током децембра у оквиру програмске мисије Генералног директора ЕК за суседску политику и преговоре о проширењу (раније Генерални директорат ЕК за проширење), као и кроз серију састанака СРГ у ширем саставу средином децембра. СПД које је припремила домаћа администрација достављени су на коментаре развојним партнерима и СЕКО, уз план да се по прибављању коментара средином јануара 2015. године припреме унапређени нацрти и доставе ЕК. У изради трогодишњих планских докумената за 9 основних сектора, као и кроз консултације са свим заинтересованим странама, посебан акценат је стављен на важне одлике секторског програмирања у оквиру ИПА II, који подразумевају концентрацију на мањи број сектора по програмској години, затим аспекте секторске буџетске помоћи као модалитета реализације ИПА II средстава, те планирање и програмирање обимнијих инвестиција у складу са Јединственим прегледом приоритетних инфраструктурних пројеката (ЈППИП, енгл. *Single project pipeline - SPP*).

Током јесени 2014. године, интензивно је припреман и главни правни основ за коришћење ИПА II у Републици Србији. ЕК је усвојила Модел Оквирног споразума о правилима спровођења помоћи обезбеђене у оквиру ИПА II са општим садржајем, заједничким за све кориснице ових средстава, а септембра 2014. године доставила НИПАК Републике Србије – Министар без портфеља надлежан за европске интеграције, Јадранка Јоксимовић – нацрт конкретног Оквирног споразума о правилима сарадње у оквиру спровођења ИПА II помоћи Републици Србији. У складу са планираном динамиком и по обављеној процедури консултација у оквиру Владе, Оквирни споразум о сарадњи између ЕУ и РС у погледу коришћења ИПА II усвојен је у децембру 2014. године. НИПАК је 23. децембра потписао достављени оригинални документ на енглеском језику, а на бази претходног одобрења од стране Владе (Закључак 05 Број: 48-16239/2014-01 од 19. децембра 2014.). Уследила је и припрема одговарајућег Предлога закона за потврђивање Оквирног споразума који је достављен Народној скупштини РС, при чему је разматрање Предлога закона заказано за седницу Скупштине 25. децембра 2014. године. НИПАК је присуствовао овој седници као представник Владе РС и том приликом представио посланицима садржину Оквирног споразума као и важност овог документа (Закона) у контексту даље сарадње између Србије и ЕУ у финансијској перспективи до 2020. године. На овај начин додатно је унапређена информисаност посланика и јавности о ИПА II, будући да је свега два дана пре тога у Народној скупштини одржано и јавно слушање на тему ИПА II. Закон о ратификацији овог Споразума једногласно је усвојен од стране представника свих парламентарних странака 29. децембра 2014. године (и објављен у „Службеном гласнику – Међународни уговори“ 19/2014 од 29. децембра 2014. године). НИПАК је потом ЕК доставио обавештење о ратификацији. На тај начин, у складу са потврдом ЕК, РС је и званично постала прва корисница ИПА II која је ратификовала Оквирни споразум за ИПА II за нову финансијску перспективу 2014-2020.

Последња алокација средстава за Републику Србију из претходне финансијске перспективе за прву компоненту ИПА формално је одобрена током 2014. године и то закључивањем Финансијског споразума за централизовано управљање 31. марта, односно Финансијског споразума за децентрализовано управљање 6. јуна 2014. године.

3.1.1 Планирање и програмирање развојне помоћи за потребе финансирања и реализације стратешки релевантних инфраструктурних пројеката

Упоредо са интензивним активностима усмереним на унапређење процеса планирања и програмирања међународне развојне помоћи, примарно кроз увођење секторског приступа у планирању, програмирању и реализацији средстава, а који је обезбеђен успостављањем вишегодишњег и годишњег стратешког и програмског оквира за ИПА II по секторима (израда трогодишњих секторских планских документи и годишњих Акционих докумената), а потом и предузимањем корака у правцу дефинисања и успостављања правних основа за коришћење ИПА II, Канцеларија за европске интеграције, чији је саставни део ТС НИПАК, у сарадњи са релевантним националним институцијама, је током 2014. наставила са унапређењем и спровођењем методолошког приступа у области правовременог планирања и реализације инвестиција у инфраструктурне пројекте. Без обзира на изворе финансирања инфраструктурних пројеката (национални буџет, бесповратна средства, зајмови међународних финансијских институција итд.), циљ и опредељење Владе Републике Србије јесте остваривање максималних ефеката у реализацији стратешких инвестиција у инфраструктурне пројекте, као и ефикасно спровођење стратешки релевантних инфраструктурних пројеката.

Додатни разлози који су указали на неопходност унапређења процеса стратешког планирања и програмирања финансијских средстава у области инфраструктурних пројеката обухватају велике застоје у спровођењу већ раније одобрених финансијских средстава за одабране инфраструктурне пројекте, насталих као резултат системских проблема који током година отежавају реализацију средстава и представљају озбиљну претњу за успешну реализацију подршке из ИПА у предстојећем периоду. Као најчешћи проблеми који доводе до застоја у реализацији пројеката наводе се: неразјашњена питања надлежности за спровођење пројеката, односно избегавање прихватања одговорности за одређена питања у имплементацији, затим кашњења у издавању неопходних дозвола, неблаговремено планирање и необезбеђивање средстава за (су)финансирање делова пројеката који представљају обавезу Републике Србије, некомплетност и неспремност просторно-планске и пројектно-техничке документације, одсуство ширег стратешког оквира за развој инфраструктуре Републике Србије, укључујући и недостатак критеријума за приоритизацију инфраструктурних пројеката од стратешког значаја, као и недовољно прецизне и транспарентне процедуре избора пројеката, без обзира на ниво њиховог квалитета и спремности за финансирање и спровођење.

Једна од последица са којима се Република Србија суочава, а резултат су ових проблема, је и неефикасно коришћење националних буџетских средстава намењених за развој инфраструктуре, као и смањивање износа годишње финансијске алокације из средстава ИПА II у оним инфраструктурним секторима и пројектима у којима Република Србија није успешно отклонила идентификоване проблеме.

С тим у вези, Влада Републике Србије, односно КЕИ је иницирала процес транспарентног, ефикасног и делотворног планирања коришћења различитих извора средстава, бесповратних средстава, средстава из зајмова, средстава буџета, а све у циљу остварења максималних ефеката при реализацији инфраструктурних пројеката са ограниченим финансијским средствима.

Као резултат тог процеса усвојена је **„Методологија за селекцију и приоритизацију инфраструктурних пројеката за секторе саобраћаја, енергетике, животне средине и пословне инфраструктуре“** (у даљем тексту Методологија). Рад на Методологији започет је 2013. и успешно настављен у 2014. години. У том смислу, применом Методологије дефинисан је **Јединствени преглед приоритетних инфраструктурних пројеката** (енгл. *Single Project Pipeline*) у првом кварталу 2014. године. Методологија представља алат који има задатак да, на основу унапред дефинисаних критеријума, доносиоцима одлука помогне приликом оцене зрелости и спремности инфраструктурних пројеката за финансирање и реализацију. Методологија такође има циљ да минимизира ризик приликом доношења одлука о финансирању, а који је повезан са кашњењима у припреми, почетку и реализацији инфраструктурних пројеката, као и да помогне у идентификацији потенцијалних извора и аранжмана финансирања. С тим у вези, Методологија омогућава да се сваки инфраструктурни пројекат оцени на основу његове стратешке важности (његове усклађеност са националним стратешким оквиром, стратешким оквиром сектора, акционим плановима, укључујући и број потенцијалних корисника, њихове географске дистрибуције, регионални аспект и повезаност). Након оцене стратешке важности, дефинише се ужа листа пројеката који су затим предмет појединачне детаљне процене техничких, институционалних, финансијских, економских и аспеката животне средине, а све у циљу формирања

Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката. За потребе примене Методологије, припремљено је и Упутство за примену Методологије са пратећом документацијом (формулар за идентификацију пројеката, формулар за процену стратешке важности, обрасци за процену квалитета и комплетности пројектне документације идентификованих пројеката у односу на релевантне предуслове за спровођење пројеката итд.). Као резултат детаљне процене пројеката садржаних на листи Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката, израђени су **Пројектни пасоши**, који на практичан начин сумирају све информације о пројекту добијене током процеса оцено пројеката (време потребно за њихову израду, оквирне трошкове, редослед корака и одговорне институције у процесу израде и финализације припреме пројеката за финансирање итд.) Информације садржане у пратећим документима служе, како за програмирање међународне финансијске подршке, тако и за планирање националних средстава за финансирање релевантних инфраструктурних пројеката. Вредност пројеката садржаних на Јединственом прегледу приоритетних инфраструктурних пројеката процењена је на око 11 милијарди евра и то у областима саобраћаја, енергетике, отпада, отпадних вода и пословне инфраструктуре. Јединствен преглед приоритетних инфраструктурних пројеката представља основу за координацију припреме пројеката и планирање модалитета спровођења пројекта у циљу остваривања максималне синергије различитих извора финансирања. Јединствени преглед приоритетних инфраструктурних пројеката ће бити ажуриран у другој половини 2015. године и представљаће основ за рад Националног одбора за инвестиције (НИК) и користиће се за планирање и програмирање инвестиција у инфраструктурне пројекте у периоду од 2015-2018. године.

Методолошки приступ коришћен за потребе дефинисања Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката ће се, у циљу унапређења и бољег структурирања инвестиционог планирања у оквиру националног буџета, ускладити и са Упутством за припрему буџета Републике Србије.

У октобру 2014. године образован је **Национални одбор за инвестиције**, са задатком да обезбеди координацију надлежних институција, ресорних министарстава и донаторске заједнице, стручно усмерава и прати послове од значаја за припрему и спровођење инвестиционих пројеката у области инфраструктуре. Одбор за инвестиције представља форум за размену ставова по питањима унапређења, планирања, програмирања и реализације стратешки релевантних инфраструктурних пројеката који су садржану у Јединственом прегледу приоритетних инфраструктурних пројеката, као и за формулисање финансијских планова за сваки корак у вези са припремом инфраструктурних пројеката, који могу бити представљени потенцијалним инвеститорима и донаторима. Одбором председавају министар без портфеља задужен за европске интеграције – НИПАК, као и министар задужен за послове финансија, а чине га и министри задужени за послове: саобраћаја, грађевине и инфраструктуре, привреде, енергетике, животне средине и државне управе и локалне самоуправе. Како би се обезбедила координација различитих извора финансирања, поред надлежних министара Владе Републике Србије, учешће у раду Одбора узимају и представници међународних финансијских институција, развојних агенција, као и билатерални донатори. КЕИ обавља послове техничког секретаријата Одбора, што између осталог подразумева и координацију послова везаних за Методологију и Јединствени преглед приоритетних инфраструктурних пројеката као и административну подршку раду Одбора. Одбор се састаје два пута годишње, једном у току процеса програмирања ИПА, а други пут у току израде националног буџета РС.

У том смислу, први састанак Одбора одржан је у октобру 2014. године, на коме су представници надлежних институција, ресорних министарстава, донаторске заједнице и међународних финансијских институција детаљно упознати са Методологијом и Јединственим прегледом приоритетних инфраструктурних пројеката. На састанку је закључено следеће: Јединствени преглед приоритетних инфраструктурних пројеката (дефинисан на основу Методологије) ће представљати основу за програмирање међународне помоћи у области инфраструктурних пројеката, укључујући и регионалне пројекте; Одбор ће давати јасне препоруке надлежним институцијама у циљу обезбеђивања несметаног спровођења инфраструктурних пројеката; могућност примене пројектних пасоша, као средства за планирање буџета РС у делу који се односи на суфинансирање инфраструктурних пројеката; активније укључивање СРГ у процес анализе конкретних инфраструктурних пројеката за које су израђени пројектни пасоши; ревизија Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката у 2015. години итд. Следећи састанци Одбора планирани су за 2015. годину и на њима ће се детаљније дискутовати и анализирати пројекти из Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката, који за циљ имају да обезбеде усклађеност између Основне транспортне мреже (енгл. *Core Network*), пројеката од

интереса за Енергетску заједницу (енгл. *Projects of Energy Community Interest – PEI*) и пројеката у склопу Берлинског процеса, као и инфраструктурни пројекти планирани за 2015. и 2016. годину.

3.1.2 Инвестициони оквир за Западни Балкан (WBIF)

Током 2014. године организована су два позива за достављање предлога пројеката за финансирање у оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан (енгл. *Western Balkan Investment Framework – WBIF*). Рок за достављање предлога пројеката за први позив је био у марту 2014. године, док су предлози пројеката достављани Европској комисији од стране Канцеларије за европске интеграције у септембру 2014. године.

Канцеларија за европске интеграције је указала ресорним министарствима на то да су оба позива имала рестриктивни карактер, односно акценат на предлозима пројеката који треба да допринесу превазилажењу проблема на пројектима за које су уговори о зајмовима већ потписани, односно на оним пројектима за које је извесно да ће бити финансирани из средстава зајма неке од међународних финансијских институција које учествују у Инвестиционом оквиру за Западни Балкан. Следећи обавештење које је Канцеларија за европске интеграције послала ресорним министарствима која учествују у Инвестиционом оквиру за Западни Балкан, а у складу са информацијом Европске комисије, идентификована су укупно три предлога пројекта. Два пројекта предложена су од стране Министарства правде и државне управе и један од стране Министарства саобраћаја. Имајући у виду рестриктивни карактер текуће рунде програмирања Инвестиционог оквира за Западни Балкан, предложена су два предлога пројекта достављена од стране Министарства правде и државне управе. Предлози за обезбеђење бесповратних средстава односе се на обнову правосудних зграда, конкретно зграде у Београду која је припадала Војнотехничком институту у Катанићевој, као и на унапређење стања у затворским установама.

Такође, током првог квартала 2014. године окончана је тзв. писана процедура, која је од стране Секретаријата Инвестиционог оквира за Западни Балкан примењена на предлог пројекта који се односи на израду документације за пројекат постројења за прераду отпадних вода у Новом Саду. У том смислу, одобрена су средства за израду Генералног пројекта и Прелиминарне процене утицаја на животну средину за постројење за прераду отпадних вода у Новом Саду.

Почетком априла месеца одржан је регионални састанак у Бриселу на тему будуће реорганизације Инвестиционог оквира за Западни Балкан. Том приликом је предочено да ће будући начин програмирања и предлагања пројеката подразумевати постојање јединственог прегледа пројеката по корисницима Инвестиционог оквира за Западни Балкан. Том приликом је најављено да ће на састанку у јуну 2014. године бити представљен нови начин функционисања Инвестиционог оквира за Западни Балкан у складу са принципима ИПА II.

На састанку Управног одбора Инвестиционог оквира за Западни Балкан 11. и 12. јуна у Берлину, разматрана су и одобрена два пројекта које је предложила Република Србија. Одобреним пројектима су обезбеђена средства за реализацију надзора над радовима на згради бившег војнотехничког института у Катанићевој улици, која ће бити коришћена за потребе Тужилаштва, као и за финализацију документације која је потребна за унапређење услова у затворским установама. Укупан износ одобрених средстава је 490.000 евра.

На састанку одржаном у Берлину је договорено да корисници Инвестиционог оквира за Западни Балкан могу до краја августа 2014. године преко НИПАК-а предложити пројекте Европској комисији, под условом да идентификовани пројекти доприносе ефикаснијој реализацији кредита неке од међународних финансијских институција, односно да пројекти имају регионални карактер. Канцеларија за европске интеграције је, у сарадњи са ресорним министарствима, идентификовала два пројекта који су испуњавали наведене критеријуме. Предложен је пројекат Министарства правде који се односи на обезбеђење техничке помоћи за реализацију пројекта „Модернизација затворских објеката – обезбеђење хуманог и сигурног затворског система у Републици Србији“. Други пројекат је идентификован од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и односи се на припрему документације за реконструкцију и модернизацију пруге Лапово-Краљево-Рудница.

Годишњи састанак/радионица Националних ИПА координатора у контексту Инвестиционог оквира за Западни Балкан је одржан 7. новембра 2014. године у Београду. Том приликом представници Европске комисије су представили идеје на којима ће се заснивати даље унапређење функционисања Инвестиционог оквира за Западни Балкан. Конкретно, представљена је могућност да се кроз Инвестициони оквир за Западни Балкан у текућој ИПА финансијској перспективи обезбеди подршка реализацији приоритетних инфраструктурних пројеката, примарно оних који имају карактер интерконективности.

У оквиру састанка који је одржан у Београду, представници Европске комисије, међународних финансијских институција и донатора који учествују у раду Инвестиционог оквира за Западни Балкан су одржали састанак Групе финансијера, којом приликом су размотрени пројекти предложени за финансирање у оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан. Пројекат који је предложила Република Србија, а који се односи на унапређење услова у затворским установама је позитивно оцењен и одобрен. Пројекат је процењен на 1.3 милиона евра и односи на надзор над радовима на затворима у Панчеву и Крагујевцу. Други предлог пројекта који је доставила Република Србија, а који се односи на припрему документације за железнички правац Лапово-Краљево и Краљево-Рудница, није подржан из разлога што одступа од налаза Генералног мастер плана транспорта (ТМП, енгл. *Transport Master Plan – TMP*), а такође и јер се не налази у целини на мапи железничке мреже која је дефинисана од стране Транспортне опсерваторије за Југоисточну Европу (СЕЕТО, енгл. *South-east Europe Transport Observatory – SEETO*). На састанку који је одржан 7. новембра размотрене су могућности које има Република Србија у смислу укључења овог железничког правца у мапу СЕЕТО. Канцеларија за европске интеграције ће у наредном периоду по том питању комуницирати са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

9. децембра 2014. одржан је састанак Управног одбора Инвестиционог оквира за Западни Балкан. На састанку Управног одбора одобрен је предлог пројекта који се односи на унапређење услова у затворским установама. Одобрени пројекат ће омогућити ефикасно спровођење надзора над радовима на затворима у Панчеву и Крагујевцу. Такође, крајем децембра 2014. године, Канцеларија за европске интеграције је обавестила надлежна министарства о 13. рунди Инвестиционог оквира за Западни Балкан у оквиру које је могуће предложити пројекте.

3.1.3 Билатерална донаторска помоћ

На позив за подношење предлога пројекта за финансирање из **норвешке** билатералне помоћи у 2014. години, КЕИ је примила 41 предлог пројекта. Након поплава које су погодиле Републику Србију у мају 2014. године, уз консултације са представницима Републике Србије, Министарство спољних послова Норвешке је одлучило да средства намењена финансирању пројекта у оквиру норвешког Билатералног програма за 2014. годину реалоцира за потребе отклањања последица поплава, тако да на основу позива за подношење предлога пројекта за финансирање из Норвешке билатералне помоћи у 2014. години није одобрен ниједан пројекат за финансирање.

23. јула 2014. године потписан је Споразум између Министарства спољних послова Норвешке, Владе Републике Србије и Канцеларије за пројектне услуге УН о подршци Републици Србији у обнови након поплава у износу од 4 милиона ЕУР, ради пружања подршке општинама погођеним у поплавама у мају 2014. године да поново успоставе нормалне услове за живот и рад.

Из расположивих средстава **јапанског** обртног фонда у Републици Србији (3 милиона евра у динарској противвредности) одобрен је нови пројекат за финансирање из ових средстава – и то за обнову водне инфраструктуре након мајских поплава 2014. године. Са Амбасадом Јапана потписани су споразуми: за производе јапанских малих и средњих предузећа у вредности донације од око 2 милиона америчких долара у фебруару 2014. године; за пакет возила нове генерације у вредности донације од око 5 милиона америчких долара, у марту 2014. године; и за индустријске производе намењене за сектор здравља, из средстава јапанске фискалне 2014. године, у вредности од око милион америчких долара, у децембру 2014. године.

3.1.4 Програми прекограничне и транснационалне сарадње

Сви оперативни програми за финансијску перспективу 2014-2020. година у којој учествује Република Србија су завршени и послати на одобрење Европској комисији. До сада су одобрени програми са Босном и Херцеговином (БиХ) и Црном Гором. ЕК је одобрила Оперативни програм са Црном Гором 6. новембра 2014. године, а програм са БиХ 10. децембра 2014. године. У фази израде су Билатерални споразуми и пакети докумената неопходни за акредитацију система индиректног управљања фондовима ЕУ за 2014. и 2015. годину за ова два програма, у оквиру ког ће Влада Републике Србије преузети управљање ИПА средствима од ЕК. Биће дефинисано једно уговорно тело за партнере из обе земље учеснице у програмима, а које ће бити у Републици Србији.

Очекује се одобрење програма са земљама чланицама ЕУ и транснационалних програма након ревизије докумената на основу коментара Европске комисије. Како ови програми могу да почну да се спроводе од тренутка достављања финалне верзије програма Европској комисији, Канцеларија за европске интеграције већ ради на припреми процедура и система управљања и контроле, као и апликационих пакета, како би се још током ове године објавили први позиви за прикупљање пројеката.

ПРЕГЛЕД ПРОГРАМА У КОЈИМА УЧЕСТУЈЕ РЕПУБЛИКА СРБИЈА 2014-2020. ГОДИНЕ

ПРОГРАМ 2014-2020. година	ИЗНОС РАСПОЛОЖИВИХ СРЕДСТАВА ЕУ (у милионима евра)	Укупно са националним суфинансирањем (у милионима евра)	ПРИОРИТЕТИ ПРОГРАМА
Бугарска – Србија	28.986.914,00	34.102.256,00	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, млади и образовање
Мађарска - Србија	65.124.000,00	76.616.471,00	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, конкурентност привреде, саобраћај
Румунија - Србија	74.906.248,00	88.124.999,00	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, саобраћај, запошљавање
Хрватска - Србија	40.344.929,00	34.293.188,00	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, конкурентност привреде, запошљавање
Дунав транснационални	202.095.405,00 (ИПА 19.829.192 милиона евра)	239.661.374,40 (ИПА 23.328.461,20 милиона евра)	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, саобраћај, локално и регионално управљање, иновације
Јадранско - јонски транснационални	83.467.728,00 (ИПА 15.688.887 милиона евра)	99.459.864,00 (ИПА 18.457.514,00 милиона евра)	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, саобраћај, локално и регионално управљање, иновације
Србија - БИХ	14.000.000,00	16.223.529,41	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, запошљавање
Србија – Црна Гора	8.400.000,00	9.734.117,66	животна средина и управљање ризицима, туризам/култура/природно наслеђе, запошљавање

У процесу програмирања за финансијску перспективу 2014-2020. година у оквиру Програма прекограничне и транснационалне сарадње организоване су 34 консултативне радионице и округа стола. Одржан је 51 састанак Радних група за програмирање.

Мониторинг и евалуација развојне помоћи

3.1.5 Мониторинг

У 2014. години, Канцеларија за европске интеграције (као координатор међународне развојне помоћи), развојни партнери, ресорна министарства и корисници пројеката/програма финансираних средствима међународних развојних партнера, праћење њиховог спровођења вршили су учешћем својих представника у раду надзорних одбора пројеката/програма. У складу са утврђеним начинима сарадње са развојним партнерима, одржавани су редовни билатерални састанци, како би се размотрило стање у спровођењу финансираних инструмената/програма/пројеката и уколико је било потребно, предузеле одређене корективне мере, у циљу унапређења ефикасности и ефективности развојне помоћи.

Већина развојних партнера је почетком 2015. године, на захтев Канцеларије за европске интеграције, доставила **податке о реализованој и алоцираној помоћи у 2014. години**. Наведени подаци су унети у ИСДАКОН ИС и представљају основ за процену реализације међународне развојне помоћи у 2014. години и израду овог извештаја.

У оквиру система **праћења (мониторинга) реализације пројеката/програма финансираних из средстава ИПА**, током 2014. године, у сарадњи између Канцеларије за европске интеграције/ТС НИПАК и Делегације ЕУ, редовно су одржавани састанци на тему пројеката финансираних из ИПА са проблемима у спровођењу (тзв. енгл. *bottleneck* пројекти). Ови састанци представљају вид форума за расправу и доношење одлука у погледу пројеката чије је програмирање/спровођење/одрживост резултата угрожено или отежано. Поред ТС НИПАК и Делегације ЕУ, састанцима су присуствовали и представници корисника пројеката, министарстава у чијим се ресорима пројекти спроводе, као и други учесници чије је присуство неопходно ради решавања идентификованих проблема. Додатни механизам за праћење успешности пројеката финансираних из средстава ИПА представља и тзв. праћење оријентисано ка резултатима (енгл. *Result Oriented Monitoring – ROM*). Како би се обезбедио континуирани увид у успешност спровођења пројеката, Европска комисија у редовним временским интервалима ангажује независне евалуаторе који, у склопу једномесечне мисије, проверавају динамику спровођења одабраних ИПА пројеката у односу на пет евалуационих критеријума (релевантност, ефикасност, ефективност, утицај и одрживост). ТС НИПАК редовно учествује у пружању потребних података и документа експертима који спроводе *ROM* мисије, присуствује консултативним састанцима, представљању извештаја и координира достављање и спровођење препорука из коначних извештаја релевантним институцијама.

У погледу праћења ефикасности, ефективности и утицаја међународне развојне помоћи по секторима, у контексту система праћења индикатора (показатеља успешности) утицаја, као основна референтна тачка узет је документ „Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године“.

С обзиром на обавезу националног суфинансирања пројеката/програма финансираних из средстава ИПА, Канцеларија за европске интеграције/ТС НИПАК је у 2014. години два пута прикупљала информације о националном суфинансирању програма и пројеката финансираних из средстава ИПА. Ова врста извештавања има за сврху обезбеђивање оптималног коришћења буџетских средстава.

У организацији Канцеларије за европске интеграције, Делегације ЕУ у Републици Србији и Генералног директората за проширење, у Београду је 17. октобра 2014. године одржан **9. састанак Заједничког одбора за праћење ИПА**. У раду Заједничког одбора за праћење ИПА је учествовало укупно 125 представника институција организатора и корисника пројеката финансираних из средстава ИПА. Поред прегледа досадашњег биланса уговарања, плаћања, потреба за реалокацијом средстава и продужењима трајања пројеката у оквиру ИПА програма, припрема за увођење децентрализованог, односно индиректног система управљања, као и припрема за вишегодишњи финансијски оквир 2014-2020, највећа пажња је посвећена дискусији са корисницима пројеката и надлежним националним институцијама о тренутном стању у спровођењу пројеката финансираних из средстава ИПА и кључних пројеката са проблемима у спровођењу.

3.1.6 Евалуација

У току 2014. године Технички секретаријат Националног ИПА координатора је активно учествовао у организацији и координацији текућих секторских, тематских и програмских евалуација како претходне, тако и актуелне помоћи ЕУ, а које су покренуте од стране Делегације ЕУ и Генерални директорат за проширење Европске комисије. Током 2014. године завршене су **четири евалуације** и усвојени су њихови коначни извештаји: Тематска евалуација подршке ЕУ избеглицима у Босни и Херцеговини, Косову⁷, Црној Гори и Србији, која се тиче финансијске помоћи пружене у оквиру КАРДС 2004-2006 и ИПА 2007-2011; МЕТА евалуација инструмента сарадње која је обухватала пет земаља корисница ИПА и укључивала уговоре закључене у периоду 2005-2011. године, са циљем да испита релевантност, додатну вредност ЕУ и одрживост набавки и радова спроведених у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА); Студија мапирања донатора – Политичка економија донаторске интервенције у земљама Западног Балкана и Турској: мапирање и потенцијал за јачу синергију; Евалуација коју је покренула Светска банка 2012. године - Развој капацитета за мониторинг и евалуацију у земљама западног Балкана и Турској, са циљем развоја показатеља успешности, специфично за Србију у секторима реформе државне управе, правде, запошљавања и пољопривреде и руралног развоја, завршена је током 2014. године и коначни извештај је одобрен крајем августа, мада се мора констатовати да су, с обзиром на кашњење, резултати ове евалуације изгубили своју употребљивост коју је требало да имају при процесу израде стратешких и програмских докумената, што је била намена евалуације у тренутку када је била покренута.

У току 2014. године спроведене су још две евалуације и иако се усвајање коначних извештаја очекује тек у фебруару 2015. године, битно их је споменути са аспекта учешћа институција Републике Србије у процесу спровођења интервјуа и коментарисања нацрта коначних извештаја: Трећа периодична евалуација помоћи из средстава ИПА, која обухвата секторе конкурентности/развоја приватног сектора и запошљавања и социјалне политике у контексту I и III/IV компоненте ИПА, као и специфичних тема на нивоу сваке земље, где је у Републици Србији у оквиру I компоненте ИПА изабран сектор енергетике; Евалуација уговора о грантовима спроведених и финансираних у оквиру ИПА и ЕИДХР (енгл. *European Instrument for Democracy and Human Rights – EIDHR*) је евалуација која се бави специфично грант (облик бесповратне помоћи ЕУ) шемама, како би одредила успех и одрживост резултата са општим циљем да максимизира утицај претприступне помоћи Републици Србији, бавећи се питањима менталног здравља, избеглицима и интерно расељеним лицима, цивилним друштвом и медијима, пројектима прекограничне сарадње, али такође и спровођењем пројеката обнове након поплава у Србији који су финансираних од стране ЕУ.

Када је у питању **примена препорука** завршених евалуација претходне програмске перспективе, а након консултација између ТС НИПАК и ДЕУ, извршена је селекција препорука проистеклих из евалуација спроведених у претходном периоду, а које се тичу процеса програмирања и те препоруке су биле предмет дискусије на састанцима Секторских радних група за програмирање, као и приликом израде Секторских планских докумената у току фебруара 2014. године. Такође, како би се осигурало правилно спровођење препорука евалуација, односно дефинисаних активности и рокова за њихово спровођење, праћење спровођења одвијало се кроз механизам Секторских пододбора за праћење I компоненте ИПА (енг. *Sector Monitoring Sub Committee – SMSC*).

Увођење децентрализованог система за управљање средствима ЕУ

Почетком 2014. године процес преноса права на управљање средствима ИПА Републици Србији од стране Европске комисије ушао је у последњу, пету фази – „верификациона ревизија”. У склопу отклањања преосталих налаза идентификованих од стране ревизора ЕК у њиховом коначном извештају, институције укључене у процес увођења децентрализованог управљања средствима ИПА у Републици Србији су током јануара и фебруара радиле на редефинисању одговарајућих правилника о поступку и

⁷ Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244/1999 и Мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.

начину рада у оквиру децентрализованог управљања, као и обезбеђивању неопходних административних капацитета у циљу испуњавања свих услова за доношење одлуке о преносу овлашћења за управљање средствима ИПА Републици Србији од стране ЕК у току 2014. године. Након вишегодишњег процеса преноса права на управљање средствима ИПА Републици Србији од стране ЕК, 20. и 21. марта 2014. године, Европска комисија је донела **Одлуку о преносу овлашћења Републици Србији** за управљање I компонентом ИПА – Помоћ у транзицији и изградња институција и II компонентом ИПА – Прекогранична сарадња (за програме 2012. и 2013. са Босном и Херцеговином и Црном Гором). Одлуке су донете након што су ревизори ЕК извршили верификационе ревизије успостављеног правног оквира и система контроле, институција, органа, структура и именованих и запослених лица одређених од стране Републике Србије за управљање средствима ИПА. Одлуком о преносу овлашћења Републици Србији за управљање I компонентом ИПА – Помоћ у транзицији и изградња институција, Републици Србији је од стране ЕК пренето право на управљање бесповратним финансијским средствима којима се финансирају програми/пројекти унутар I компоненте ИПА/ Националног програма за 2013. годину, за део који се спроводи по систему децентрализованог управљања. ЕК је усвојила Национални програм за Републику Србију за 2013. годину у оквиру I компоненте ИПА Одлуком од 18. децембра 2013. године. Укупан буџет средстава ИПА Националног програма за 2013. годину износи 178.783.533 евра. Од тога, 145.614.533 евра износи буџет за интервенције којима се управља у оквиру децентрализованог система управљања, а 33.169.000 евра износи буџет за интервенције којима се управља у централизованом систему управљања. Финансијски споразум између Владе Републике Србије и ЕК за део Националног програма за Републику Србију у 2013. години, који се спроводи у децентрализованом систему управљања је потписан 6. јуна 2014. године. Поред 145.614.533 евра буџета из ИПА, национално суфинансирање износи 24.267.415 евра, тако да укупан буџет дела Националног програма ИПА 2013 за Републику Србију који се спроводи децентрализовано, од стране домаћих институција износи 169.881.948 евра. Што се тиче II компоненте ИПА, иако је Републици Србији Одлуком ЕК пренето право на управљање бесповратним финансијским средствима у износу од 3,2 милиона евра унутар раније поменутих прекограничних програма, Република Србија и ЕК су се договориле да програми ПГС ипак буду спровођени у централизованом систему управљања. Додатно, 18 милиона евра од укупне суме од 197,2 милиона евра предвиђених ИПА 2013 програмом спроводиће Делегација ЕУ у РС и намењено је развоју активности организација цивилног друштва, финансирању решења стамбених питања избеглих особа и подршци науци, истраживању и образовању.

Након преноса овлашћења Републици Србији од стране ЕК, водеће институције и одговорна лица укључена у оперативне структуре децентрализованог система управљања ИПА наставиле су по плану рад на редифинисању одговарајућих правилника о поступку и начину рада у оквиру система, у складу са налазима и роковима наведеним у коначном извештају ревизора ЕК о увођењу децентрализованог система управљања средствима ИПА у Републици Србији. Институцијама у овом процесу су помогли експерти ангажовани кроз пројекат финансиран бесповратним средствима ЕУ: „Техничка помоћ српским властима за управљање претприступном помоћи”. Након формирања нове Владе Републике Србије, 27. априла 2014. године, у складу са персоналним променама, Влада РС је 22. маја 2014. године за Националног ИПА координатора (НИПАК) именovala Јадранку Јоксимовић, министра без портфеља задуженог за европске интеграције. На функцију Службеника за одобравање програма (ПАО, енгл. *Programme Authorising Officer - PAO*) поново је именована Наташа Шимшић, помоћник министра финансија у сектору за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ. Значајно се каснило са именовањем осталих главних актера у децентрализованом систему управљања ИПА, чиме је било онемогућено и правовремено потписивање одговарајућих Споразума о спровођењу ИПА између НИПАК, Националног службеника за одобравање (НАО, енгл. *National Authorising Officer - NAO*) и Службеника за одобравање програма, као и потписивање Оперативних споразума о спровођењу ИПА између НИПАК, Службеника за одобравање програма и службеника за програме помоћи из институција корисника ИПА средстава (енгл. *Senior Programming Officer - SPO*). Такође је у односу на планиране активности и рокове дошло до кашњења и незадовољавајућег напретка и у процесу увођења децентрализованог система управљања програмом пољопривреде и руралног развоја – ИПАРД (енгл. *IPARD*).

Влада РС је у децембру 2014. године именовала преостала кључна одговорна лица која су недостајала у систему и редефинисала успостављени правни основ за управљање средствима ИПА и права и обавезе учесника у том процесу, кроз доношење:

- Уредбе о управљању програмима претприступне помоћи ЕУ у оквиру I компоненте Инструмента за претприступну помоћ (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградњи институција за период 2007-2013, 19. децембра 2014. године;
- Одлуке о именовању одговорних лица и тела за управљање програмима претприступне помоћи ЕУ за период 2007-2013, 19. децембра 2014. године;
- Закључка о именовању одговорних лица и тела за управљање програмима претприступне помоћи ЕУ за период 2007-2013, 31. децембра 2014. године.

Закључком Владе од 31. децембра 2014. године, за Националног службеника за одобравање је именован Милован Филимоновић, државни секретар у Министарству финансија. Правилници о поступку и начину рада у оквиру система децентрализованог управљања редефинисани су у складу са новим правним основом за управљање средствима ИПА и нове верзије процедура биће одобрене од стране Националног службеника за акредитацију и Националног службеника за одобравање у јануару 2015. године.

У наредном периоду ће велики изазов представљати обезбеђивање неометаног спровођења програма ИПА 2013 у децентрализованом режиму управљања и задржавање и унапређење постојећих капацитета домаћих институција за спровођење ИПА у децентрализованом систему, како не би била угрожена добијена акредитација за управљање I и II компонентом ИПА, као и пренос овлашћења РС за управљање програмима пољопривреде и руралног развоја и како због тога не би била доведена у питање поновна акредитација система од стране ЕК за ИПА II 2014-2020. У том смислу, током 2015. године неопходно је да Влада РС обезбеди недостајуће административне капацитете за управљање програмима ИПА и дефинише своју политику по питању задржавања, односно унапређења и одрживости постојећих капацитета.

Јачање капацитета и комуникација у области управљања средствима ЕУ и развојном помоћи

Обуке за органе државне управе у области управљања средствима ЕУ и развојном помоћи предвиђене су Програмом општег стручног усавршавања државних службеника из органа државне управе и служби Владе за 2014. годину и спроведене у сарадњи КЕИ, Министарства финансија и Службе за управљање кадровима. Поред тога, у оквиру пројекта финансираних средствима ЕУ, обезбеђена је техничка помоћ за програмирање и припрему пројекта за финансирање из ИПА средстава, и то у виду консултантских услуга, помоћи у изради документације, пружању обука у виду радионица, као и у непосредном раду на изради планских и програмских докумената, техничке и остале потребне документације. Преглед свих обука одржаних у 2014. години дат је у Анексу 2 овог Извештаја. Како произилази из Анекса 2, део обука организован је и као изградња интерних капацитета КЕИ, уз непосредну асистенцију ППФ5, док је код општих обука намењених широј администрацији ППФ5, у сарадњи са КЕИ, посебно подржао неколицину обука у делу припреме Секторских планских докумената и Акционих докумената за ИПА II, као и обуке за примену Методологије за селекцију и приоритизацију инфраструктурних пројекта. У настојању да осигура конзистентност у погледу програма обуке у делу који се односи на управљање финансијским инструментима развојне помоћи, КЕИ је крајем 2014. године такође сарађивала са Министарством за државну управу и локалну самоуправу и на припреми Стратегије стручног усавршавања запослених у локалној самоуправи (усвојена у првом кварталу 2015. године). Такође, због специфичних знања која су потребна код конкурисања и спровођења пројекта финансираних у оквиру Програма Уније, КЕИ је у оквиру Акционог програма за ИПА 2014, током 2014. године припремила предлог посебне Акције подршке, која ће бити имплементирана у наредним годинама у координацији КЕИ.

У оквиру редовних специјализованих комуникационих активности КЕИ намењених промоцији и информисању јавности о могућностима и резултатима коришћења фондова ЕУ у Србији, током 2014.

године организован је велики број **међујски пропраћених догађаја**, као што су: потписивање Споразума о реконструкцији Голубачке тврђаве у вредности од 6,6 милиона евра; потписивање Споразума о коришћењу 197,2 милиона евра из средстава Националног програма ИПА 2013; потписивање Споразума о одобравању 30 милиона евра бесповратне финансијске помоћи из реалоцираних средстава ИПА 2012 програма за обнову 24 општине од последица поплава; Четврта национална конференција о прекограничној сарадњи; формирање Националног одбора за инвестиције Владе Републике Србије; потписивање Меморандума о сарадњи у области планирања, програмирања, праћења и извештавања о међународној развојној помоћи са водећим СЕКО организацијама.

21. септембра обележен је и **Дан европске сарадње** организацијом онлајн фото конкурса под називом „Реке које нас спајају“. Тема конкурса су биле реке које протичу кроз Србију и неку од суседних земаља, а које су обухваћене програмима прекограничне сарадње. Такође, приређен је концерт класичне европске музике у Звездара театру за представнике програма прекограничне и транснационалне сарадње, државне и званичне ЕУ у Србији, као и стручну јавност.

Када су штампана издања у питању, израђена је и одштампана **Стратегија комуникације о ИПА**, а на месечном нивоу израђиван је и штампан специјализовани билтен **Aid Matters**, на енглеском језику, за инострану јавност, у којем се представљају конкретне активности и пројекти у оквиру међународне развојне помоћи у Србији. *Aid Matters* је развијен у оквиру пројекта „Подршка Сектору за планирање, програмирање, праћење и извештавање о ЕУ фондовима за унапређење партнерства и побољшање делотворности помоћи“, који је финансирала шведска агенција за међународни развој – СИДА (енгл. *Swedish International Development Agency – SIDA*), и представља један од инструмената унапређења комуникације и видљивости међународне развојне помоћи. *Aid Matters* излази од фебруара 2012. године и до сада је, закључно са децембром 2014. године, изашло 18 издања овог билтена (од чега 5 у току 2014. године). Кључне три теме које се обрађују у сваком броју су: уводни текст који се бави најактуелнијим догађајима у области међународне развојне помоћи, затим представљање неког од билатералних донатора и представљање активности у неком од сектора (укључујући и тематске области).

У току 2014. године два пута, у јуну и децембру, је спроведено истраживање јавног мњења под називом **„Европска оријентација грађана Србије“**, са одељком питања намењених праћењу резултата информисаности јавности Србије о међународној развојној помоћи, а посебно о фондовима ЕУ. Интересантно би било поменути да, као и у претходном таласу истраживања, већина наше популације не зна колико Србија добија из фондова ЕУ на годишњем нивоу, нешто више испитаника него раније заинтересовано је да сазна износ помоћи у зависности од статуса, док је петина испитаника чула за неки пројекат финансиран из фондова ЕУ (комплетни резултати истраживања налазе се на сајту КЕИ на линку http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/istrazivanja_javnog_mnjenja/javno_mnjenje_1_5.pdf).

Када су дигиталне комуникације у питању, на дневном нивоу је ажуриран сајт ИСДАКОН (www.evropa.gov.rs) намењен праћењу међународне развојне помоћи Републици Србији. На сајт ИСДАКОН се пласирају све релевантне информације о фондовима ЕУ у Србији (конкурси за , документација, вести и најаве догађаја и конкретних програмских/пројектних активности, итд.). Такође, на профилима КЕИ на друштвеним интернет мрежама „Фејсбук“ (енгл. *Facebook*) и „Твитер“ (енгл. *Twitter*) свакодневно се постављају релевантни садржаји у вези са конкретним активностима, најавима и информацијама о појединачним пројектима/програмима из фондова ЕУ намењених Србији.

Међународна и регионална сарадња у области управљања координације међународне развојне помоћи

Унапређена регионална сарадња представља један од битних аспеката процеса европских интеграција Западног Балкана и у складу с тим Република Србија континуирано и активно доприноси том циљу својим учешћем у бројним регионалним активностима, укључујући регионалне конференције, иницирање регионалних интервенција и сарадњу са државама у региону у оквиру реализације пројеката који се односе на питања од регионалног значаја.

С тим у вези, током 2014. године представници Републике Србије учествовали су на бројним регионалним скуповима организованим од стране Савета за регионалну сарадњу у циљу постизања

договора око приоритетних активности сарадње у склопу имплементације Стратегије Југоисточна Европа 2020. У том контексту се између осталог радило на припреми предлога регионалних интервенција како би исте биле кандидоване за финансијску помоћ Европске уније и других развојних партнера. Поред периодичних регионалних састанака у оквиру којих се радило на припреми регионалних програма, представници Републике Србије су у току 2014. године учествовали и на општим састанцима Националних координатора за Стратегију Југоисточна Европа 2020 као и на састанцима Одбора за програмирање ове стратегије. Као резултат поменутих консултација припремљено је пар регионалних програма који су кандидовани за подршку Европске уније.

Поред тога, у току 2014. године настављена је интензивна регионална сарадња у оквиру имплементације регионалних интервенција финансираних из Вишекорисничких ИПА програма за 2010, 2011, 2012. и 2013. годину. Вишекорисничка ИПА представља регионални аспект Инструмента за претприступну помоћ и успостављена је као оквир за пружање финансијске подршке заједничким потребама и приоритетима Западног Балкана. Када је реч о програмирању средстава обезбеђених у оквиру овог инструмента (Вишекорисничке ИПА), ТС НИПАК је, током 2014. године, у склопу процедуре припреме Вишекорисничког ИПА Акционог програма за 2014. годину спровео две рунде консултација са релевантним институцијама око садржаја регионалних интервенција које су саставни део овог програма. Финансирање односног програма одобрено је на основу одлуке Европске комисије од 10. децембра 2014. године, након чега је НИПАК изразио писмену сагласност за учешће наших институција у његовој имплементацији.

Паралелно с тим, почетком октобра 2014. године, Европска комисија је иницирала процес припреме Вишекорисничког ИПА Акционог програма за 2015. годину, у оквиру кога је ТС НИПАК координирао две рунде интерних консултација са релевантним националним институцијама у вези са садржајем предложених регионалних иницијатива. Надлежне институције су предложене регионалне интервенције размотриле са аспекта њихове релевантности у односу на потребе и приоритете Републике Србије, усаглашености са кључним стратешким документима, комплементарности са интервенцијама финансираним из других извора финансирања као и адекватност регионалног приступа за идентификоване приоритете. На основу предвиђене динамике у припреми овог програма, исти би требало да буде одобрен за финансирање на основу одлуке Европске комисије која се очекује крајем јуна 2015. године. Такође, у контексту координације Вишекорисничком ИПА, битно је поменути да су током 2014. године, у складу са досадашњом праксом, одржана 2 општа координациона састанка за Вишекорисничке ИПА програме у оквиру којих се између представника НИПАК техничких секретаријата из региона, релевантних регионалних организација и Европске комисије дискутовало о актуелним питањима која се тичу регионалне сарадње и могуће подршке истој из овог инструмента.

У контексту промовисања и увођења концепта економског управљања у оквиру политике проширења Европске уније у току 2014. године одржано је неколико значајнијих регионалних састанака представника држава Западног Балкана. Суштина овог концепта је пружање подршке државама у процесу придруживања како би постигле економску спремност за чланство у ЕУ, али и како би одговориле изазовима економске кризе. Међу државама региона је у оквиру ових састанака постигнута сагласност да је побољшање повезаности између земаља Западног Балкана као и Западног Балкана и остатка Европе кључни фактор раста, отварања нових радних места и запошљавања и у том смислу му се придаје посебна приоритетност. Први скуп који је у овом контексту окупио представнике држава региона одржан је 28. августа 2014. године у Берлину у форми економског самита шефова држава/влада и министарстава финансија/спољних послова. Након тога је уследило још пар састанака где је у циљу јачања власништва региона над овим процесом покренута иницијатива да се размотри могућност усвајања заједничке методологије за приоритизацију и селекцију инфраструктурних пројеката. Инвестициони оквир за Западни Балкан (енгл. *Western Balkans Investment Framework – WBIF*) наставиће да служи као оквир регионалне сарадње у оквиру овог процеса.

Програми Уније 2014-2020 (раније ЕУ програми 2007-2013) представљају један од инструмената који Европска унија користи у циљу подршке и јачања сарадње између земаља чланица ЕУ и земаља кандидата и потенцијалних кандидата у разним областима спровођења европских политика. У том смислу, учешће у ЕУ програмима за земље кандидате у ЕУ представља прилику да се упознају са политикама ЕУ, европским институцијама, законима и њиховој примени у пракси као и са механизмима функционисања ЕУ. На тај начин, учешће у овим програмима као и искуства стечена током

имплементације пројеката подржаних у оквиру овог инструмента значајни су за земље у процесу придруживања у смислу добре припреме за коришћење осталих инструмената ЕУ у будућности.

Република Србија је приступила програмима ЕУ по потписивању Оквирног споразума о учешћу у програмима Европске уније јуна 2005. године и учествовала у овим програмима током буџетског периода 2007-2013. Битно је нагласити да постоје два предуслова за учешће субјеката из Републике Србије у овом инструменту и укључују:

- Правни основ, који се успоставља потписивањем Међународног споразума између Европске комисије и Републике Србије за сваки конкретан програм ЕУ;
- Финансијски услов, који представља уплата чланарине („улазна карта“, енгл. *entry ticket*) за учешће у сваком од програма и која се једним делом рефундира из средстава ИПА.

У том смислу, Република Србија је у оквиру нове финансијске перспективе потписала Међународне споразуме за следеће програме: Хоризонт 2020, Европа за грађане и грађанке, Креативна Европа, Ерасмус+, програм ЕУ у области царина (*Customs*) и Механизам цивилне заштите. У процедури преговарања је и Међународни споразум који се односи на ЕУ програм у области пореске администрације (*Fiskalis*), ЕУ програм за запошљавање и социјалне иновације, ЕУ програм подршке малим и средњим предузећима (*COSME*) и ЕУ програм у области здравља.

Према подацима из анализе „Евалуација учешћа Републике Србије у програмима ЕУ у периоду 2007-2012“, институцијама и организацијама у Републици Србији, или као предлагачима пројеката (апликантима) или као партнерима, у оквиру ЕУ програма у посматраном периоду одобрено је око 700 пројеката. Укупна вредност додељених пројеката у оквиру којих су организације из Републике Србије биле носиоци пројекта (главни партнери) износи 84,5 милиона евра. Са друге стране, у поменутом периоду, из буџета Републике Србије је за плаћање „улазних карти“ издвојено 40,8 милиона евра, од чега је 21,2 милиона евра надокнађено из прве компоненте Националног ИПА програма. Укупни нето резултат у посматраном периоду је позитиван и износи 65,2 милиона евра.

Као што је већ претходно наглашено, Република Србија учествује у спровођењу 6 програма прекограничне сарадње (ПГС) и 2 транснационална (ТН) програма. Програми прекограничне сарадње су инструмент Европске уније за пружање подршке сарадњи институција у пограничним областима суседних држава. Током 2014. године завршена је припрема програма за финансијску перспективу 2014-2020 у којој су учествовале све националне, регионалне и локалне заинтересоване стране (ресорна министарства, локалне самоуправе, НВО и ОЦД, удружења, привредне коморе, развојне агенције). Организовани су бројни регионални састанци на којима су дефинисани приоритетне области сарадње. Такође, успостављени су контакти ради отварања програма са Републиком Македонијом и на томе ће се у будућем периоду радити. Бројни регионални састанци и форуми су организовани ради размене искустава о унапређењу јачања капацитета и обука представника државних службеника, као и унапређење реализације програма прекограничне сарадње. У целом региону су одржани састанци ради дефинисања будућег рада заједничких тела. Заједничке структуре су одговорне за израду програмског документа, координацију програма и планирања као и за доношење одлука о спровођењу програма. Заједничка група за програмирање је задужена за процес програмирања, док је Заједнички надзорни одбор одговоран за заједнички одабир пројеката у складу са утврђеном процедуром и критеријумима, као и за разматрање и формално одобравање извештаја о евалуацији и предлога о додели бесповратних средстава. Република Србија је учествовала и у изради два програма транснационалне сарадње: транснационални програм Дунав, чија територија кореспондира са макрорегионалном стратегијом за Подунавље, и Јадранско-јонски транснационални програм, чија територија одговара територији Јадранско јонске макрорегионалне стратегије. Приликом избора приоритета сарадње, одлучено је да се део средстава транснационалних програма додели подршци спровођењу ових макрорегионалних стратегија. И у оквиру процеса програмирања формирана су заједничка тела која ће координирати процесе спровођења програма и макрорегионалних стратегија.

Међународна помоћ поплавленим подручјима у 2014. години

Република Србија се средином маја 2014. године суочила са катастрофалним поплавама које су погодиле на десетине градова и општина широм Србије. Упоредо са активностима које су предузете на утврђивању последица ове природне непогоде, започете су активности усмерене на санацију и обнову поплавом погођених подручја. У сарадњи са Европском комисијом, Уједињеним нацијама и Светском банком, Влада Републике Србије је извршила процену потреба у погледу санације и обнове поплавлених подручја, утврдивши да су укупни ефекти ове природне непогоде у вредности од 1,7 милијарди евра. За 24 општине које су највише погођене поплавама, укупна штета износи 1,525 милијарди евра, од чега је 885 милиона евра (57% укупних ефеката) износи директна штета.

За потребе санирања последица и обнове након ове природне непогоде приступило се мобилисању свих расположивих ресурса, укључујући и изворе међународне развојне помоћи о чему сведочи и Међународна донаторска конференција одржана у Бриселу под називом: „Изградимо поново заједно“. Конференција је још једном приказала солидарност са Србијом, а мобилисано је укупно 995,2 милиона евра, од чега 107 милиона евра бесповратних средстава. Поред ЕУ, која је определила 80 милиона евра, највише средстава су издвојиле Швајцарска, Јапан, Норвешка итд.⁸

Последично, поред хитне подршке која је упућена од стране донаторске заједнице и развојних партнера, током спровођења спасилачких операција приступило се и **пренамени средстава из ИПА програма за 2012. годину у износу од 30 милиона евра**, како би се што је пре могуће одговорило на хитне потребе за санацијом и обновом подручја погођених поплавама. Имплементација је започета крајем лета 2014. године и реализује се паралелно кроз подршку за приватно стамбено збрињавање и за обезбеђивање доходних средстава за лица/породице погођене поплавама, затим за обнову јавних објеката и зграда (општинске зграде, школе, вртићи, домови здравља, спортски објекти, игралишта, културни центри, итд), као и кроз подршку за обнову пољопривредне производње и обнову сточног фонда, те за реконструкцију инфраструктуре мањег обима (конкретно-локални пут на деоници Крст-Коренита-Крупань). Такође, одређена средства из алокације ИПА 2012 намењена су и за јачање капацитета националних структура и институција које предузимају активности и мере у вези са санацијом последица поплава.

У настојању ЕУ да осигура додатна средства и капацитете за санирање и превенцију штета проузрокованих поплавама у оквиру **акционог програма за 2014. годину** (усвојен од стране ЕК у децембру 2014. године), издвојена су средства у укупном износу **од 62 милиона евра** за рехабилитацију и обнову након поплава у секторима енергетике и саобраћаја, затим за адресирање преосталих потреба у смислу стамбеног збрињавања и економског оснаживања становништва, али и за подршку јачању система одбране од поплава и система управљања елементарним непогодама у Републици Србији. Након поплава које су током септембра угрозиле одређени број локација у источној Србији, договорено је да део средстава буде усмерен и на подршку за отклањање новонасталих штета. Исто тако, припремљен је заједнички предлог Републике Србије и Босне и Херцеговине (БиХ), који ће бити финансиран као посебна мера из **регионалне компоненте ИПА II**, којим се предвиђа унапређење превентивне инфраструктуре. ЕК је одобрила финансирање овог пројекта укупне вредности 20 милиона евра, **од чега је 10 милиона евра** за Републику Србију.

Такође, Влада Републике Србије је координирала процес припреме пријаве за добијање финансијских средстава из **Фонда солидарности Европске уније (ФСЕУ)**, који има за циљ пружање подршке државама чланицама и кандидатима за чланство у ЕУ у превазилажењу последица од природних непогода великих размера. ФСЕУ доприноси напорима државе у спровођењу активности на обнови и санацији штета проузрокованих земље природним непогодама. Европски парламент и Савет су 17. децембра 2014. године одобрили предлог одлуке Европске комисије, којом се Србији додељују средства за санацију и обнову подручја погођених мајским поплавама у износу од **60,2 милиона евра**. На овај начин из различитих фондова **Европске уније обезбеђено је укупно 162 милиона евра** намењених обнови и превенцији штета од поплава. За координацију спровођења помоћи од стране билатералних донатора за обнову од поплава и праћење степена реализације донација одговорна је Канцеларија за

⁸ <http://www.obnova.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/Spisak-donacija-sa-donatorske-konferencije.pdf>

помоћ и обнову поплавлених подручја Републике Србије, која у свом извештају даје детаљан преглед висине помоћи за сваког донатора и статус донације.

4. СТРУКТУРА И НИВО РЕАЛИЗАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПОМОЋИ

Међународна развојна помоћ обухваћена овим извештајем подразумева подршку билатералних и мултилатералних развојних партнера и међународних финансијских институција (средства/донације приватног и невладиног сектора нису обухваћена), која се пружа у облику бесповратних средстава и концесионалних кредита, под условом да је елемент бесповратности („грант елемент“) у укупно одобреним средствима најмање 25%⁹. Развојна помоћ може бити пружена у виду новца, робе или услуга¹⁰, па с тим у вези и реализација развојне помоћи у смислу овог Извештаја представља **процену реализације вредности програма/пројеката/активности које су предмет донације, а не финансијску реализацију**.

Структура и ниво реализације међународне развојне помоћи приказани су према:

- Финансијском облику (бесповратна средства и концесионални кредити);
- Намени (развојна и хуманитарна помоћ; према секторима намене);
- Изворима финансирања (по билатералним и мултилатералним развојним партнерима);
- Типу (техничка помоћ и инвестиције).

Након блажег пада у 2011. години, високе реализације у 2012. години, па поново блажег пада у 2013. години, **процена нивоа реализације укупне међународне развојне помоћи у 2014. години достигла је рекордну вредност и износи око 1,580 милијарди евра**. Овакав резултат првенствено је последица реализованог значајног износа концесионалних кредита и у оквиру тога реализованих средстава намењених буџетској подршци, као и средстава реализованих у оквиру процеса обнове након поплава из маја 2014. године.

Илустрација 1 - Тренд процене нивоа реализације међународне развојне помоћи у периоду 2003-2014, изражен у милионима евра;
Извор: информациони систем ИСДАКОН¹¹

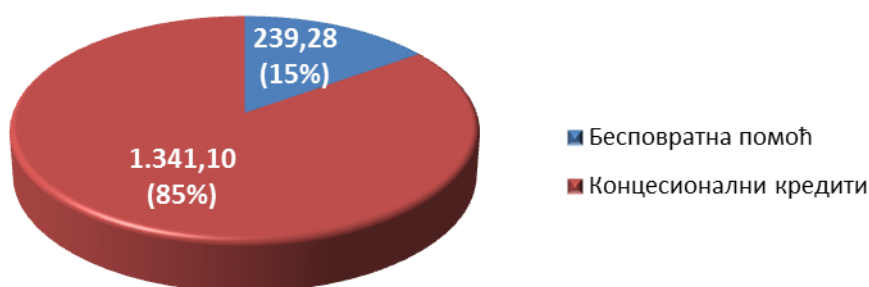
⁹ ОЕЦД дефиниција званичне развојне помоћи

¹⁰ Роба, односно добра, могу бити директно донирана примаоцу, као и услуге које могу бити у различитим видовима – техничка помоћ експерата, инфраструктурни радови, итд, тако да не постоји финансијски ток од донатора ка примаоцу, већ директно ка добављачу роба или услуга које су предмет донације.

¹¹ Подаци о развојној помоћи који се налазе у ИСДАКОН информационом систему унети су на основу података добијених од представника донаторске заједнице и података Управе за јавни дуг Министарства финансија, када је реч о концесионалним кредитима.

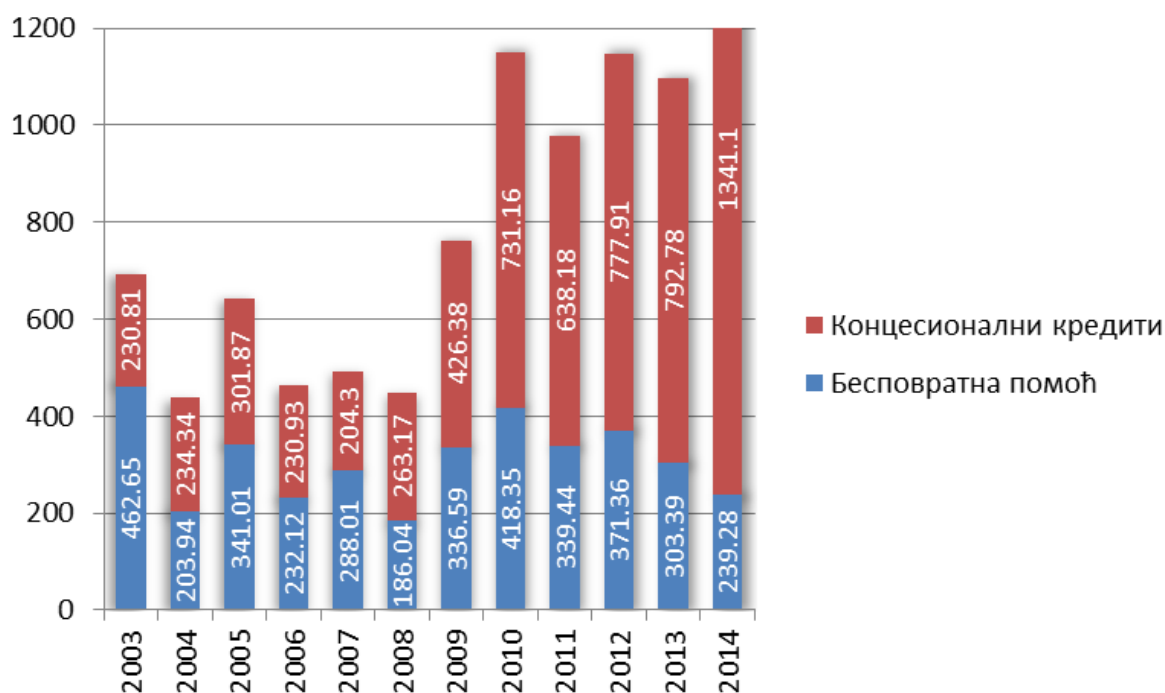
Бесповратна помоћ и концесионални кредити

Условљена увећаним потребама државе за финансијским средствима којима би се подржале реформске мере Владе и мере за ублажавање негативних последица светске економске кризе на Републику Србију, односно рефинансирање раније уговорених кредита, процењена реализација концесионалних кредита у 2014. години бележи значајан раст у односу на прошлу годину. У 2014. години концесионални кредити чине апсолутну већину (85%) реализације укупне међународне развојне помоћи Републици Србији (Илустрација 2). Износ процењене реализације од 1.341,10 милиона евра представља највишу годишњу реализацију концесионалних кредита у протеклом једанаестогодишњем периоду и значајно је већи од до сада највишег износа реализације концесионалних кредита у 2013. години (Илустрација 3).

Илустрација 2 - Однос процене реализације бесповратне помоћи и концесионалних кредита у 2014. години, изражен у милионима евра и процентима; Извор: информациони систем ИСДАКОН

Реализована средства из концесионалних кредита превасходно су намењена спровођењу великих инфраструктурних програма и пројеката у секторима саобраћаја, финансијских услуга, енергетике, индустрије и образовања, с тим што су у 2014. години значајна средства из концесионалног кредита, преко 750 милиона евра које су Уједињени арапски емирати (УАЕ) одобрили у марту 2014. године, употребљена за општу буџетску подршку. Поменути програми и пројекти су финансирани већином из зајмова Светске банке, Европске инвестиционе банке, Кине, Азербејџана, Европске банке за обнову и развој, Развојне банке Савета Европе, Немачке и Русије.

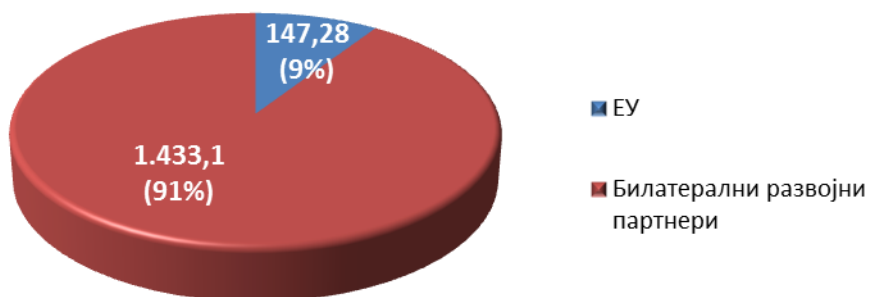

Илустрација 3 - Однос процене реализације бесповратне помоћи и концесионалних кредита и периоду 2003-2014. година, изражен у милионима евра; Извор: информациони систем ИСДАКОН

Ниво процењене реализације бесповратних средстава у 2014. години бележи пад од око 64 милиона евра у односу на прошлу годину. Са нивоом процењене реализације од 239,28 милиона евра, чини скоро једну шестину (око 15%) реализације укупне међународне развојне помоћи Републици Србији у 2014. години и представља најнижи ниво реализације бесповратне помоћи у последњих шест година. Пад нивоа реализације бесповратних средстава у структури међународне развојне помоћи делом је резултат мањих издвајања из буџета неких развојних партнера за бесповратну развојну помоћ, као последице светске економске кризе, али је већим делом условљена значајним напретком Републике Србије у процесу реформи и приступања ЕУ, тако да развојни партнери приликом планирања развојне помоћи имају у виду то да ће се Републици Србији у релативно блиској будућности отворити могућности за коришћење различитих фондова и програма ЕУ. Бесповратна развојна помоћ је, за разлику од концесионалних кредита који су концентрисани у неколико сектора, далеко више диверсификована, тако да је намењена мноштву релативно мањих програма/пројеката у различитим секторима. Више од половине бесповратне међународне развојне помоћи у 2014. години реализовано је кроз програме и пројекте на локалном нивоу и реформу државне управе, велике пројекте у сектору образовања, енергетике, животне средине, пројекте у вези са радом и запошљавањем, развојем судства и правног система и унутрашњим пословима. Водећи развојни партнер што се тиче реализоване бесповратне помоћи Републици Србији и у 2014. години је Европска унија, док су највећи билатерални донатори САД, Немачка, Швајцарска и Шведска.

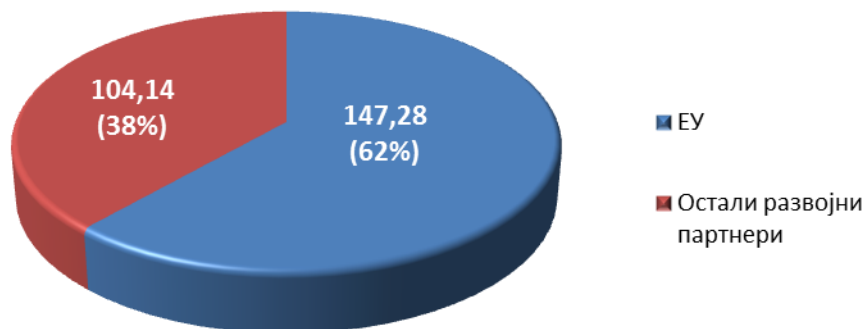
Однос средстава ЕУ и остале развојне помоћи

Процењена реализација развојне помоћи ЕУ у 2014. години износи 147,28 милиона евра. Укупна реализација помоћи осталих развојних партнера износи 1.433,1 милиона евра (Илустрација 4). Развојна помоћ ЕУ чини готово десетину укупно реализоване развојне помоћи Републици Србији у 2014. години.

Илустрација 4 - Однос процене реализације укупних средстава ЕУ и осталих развојних партнера у 2014. години, (вредности су изражене у милионима евра); Извор: информациони систем ИСДАКОН

За разлику од учешћа развојне помоћи ЕУ у укупно реализованој међународној развојној помоћи у 2014. години, када се упореди развојна помоћ ЕУ са осталом развојном помоћи у смислу свог финансијског облика, стиче се другачија слика о учешћу помоћи ЕУ у укупној развојној помоћи, будући да је целокупна развојна помоћ ЕУ бесповратна. Развојна помоћ ЕУ чини близу две трећине укупне бесповратне развојне помоћи реализоване у Републици Србији у 2014. години (Илустрација 5).

Илустрација 5 - Однос процене реализације укупних бесповратних средстава ЕУ и осталих развојних партнера у 2014. години, (вредности су изражене у милионима евра); Извор: информациони систем ИСДАКОН

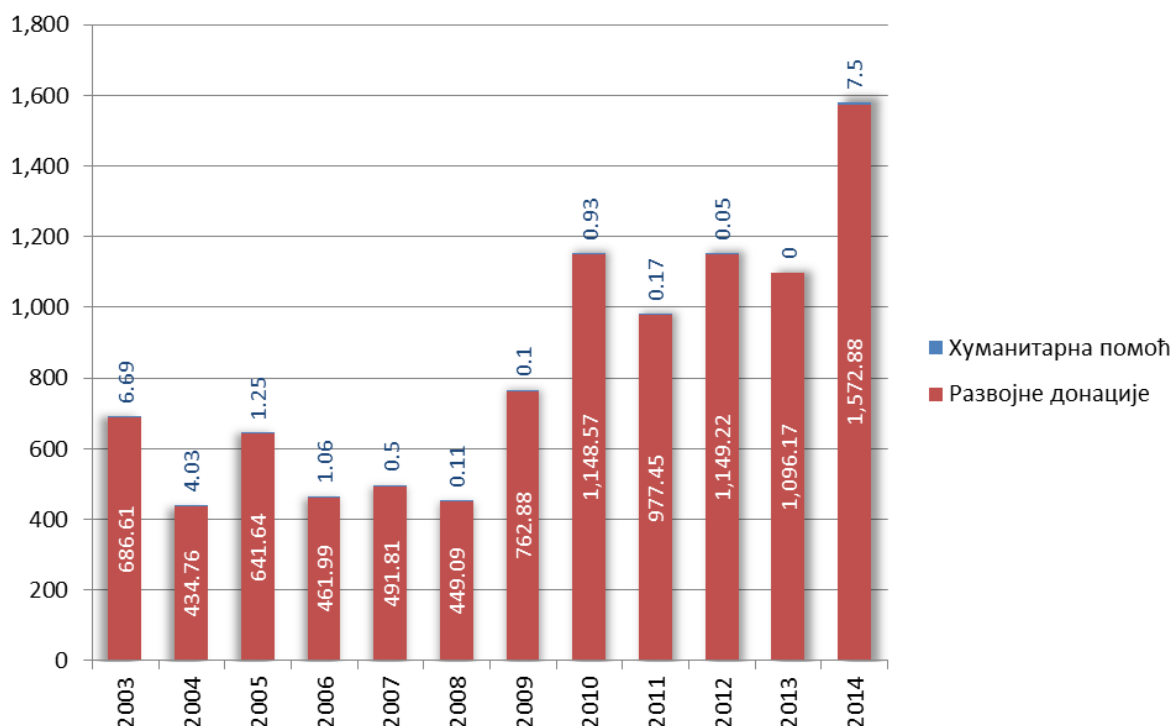
Европска унија је у 2014. години пружила помоћ Републици Србији кроз следеће инструменте:

- ИПА Компонента I: Помоћ транзицији и изградња институција – Компонента је осмишљена са циљем да пружи подршку активностима у вези са приступањем ЕУ, јачањем капацитета институција, испуњавањем критеријума и стандарда и прилагођавањем законодавства законодавству ЕУ. Ова компонента обухвата и важне аспекте правних тековина ЕУ (фран. *acquis communautaire*) и омогућује учествовање земље која је потенцијални кандидат или кандидат за чланство у Програмима ЕУ и у раду агенција ЕУ.

- ИПА Компонента II: Прекогранична сарадња – Средства у оквиру друге компоненте ИПА се користе за јачање прекограничне сарадње кроз заједничке локалне и регионалне иницијативе које имају за циљ унапређење одрживог привредног и друштвеног развоја, као и сарадњу организација локалне самоуправе и непрофитних организација из различитих држава¹².
- Вишекорисничка ИПА – Представља део финансијског инструмента којим Европска унија подржава заједничке приоритете и сарадњу на нивоу земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ путем финансијских програма који обухватају више земаља региона, а спроводи се од стране Европске комисије на централизован начин, уз сталне консултације са земљама корисницама.
- Програми Европске уније – Представљају низ интегрисаних мера које су намењене јачању сарадње међу државама чланицама Европске уније у области европских политика за одређени период времена. О учешћу Републике Србије, као земље кандидата за чланство у ЕУ, било је више речи у оквиру тачке 3.5.

Развојна и хуманитарна помоћ

Услед поплава које су погодиле Републику Србију у мају 2014. године и помоћи у превазилажењу непосредних последица поменутих поплава, реализација хуманитарне помоћи бележи осетан пораст у односу на претходне године (Илустрација 6). Реализација хуманитарне помоћи је условљена кризним, ванредним ситуацијама и обимом њихових последица, тако да је кретање нивоа реализације ове помоћи у принципу непредвидиво.

Илустрација 6 - Однос процене реализације развојне и хуманитарне помоћи у 2014. години, (вредности су изражене у милионима евра);
Извор: информациони систем ИСДАКОН

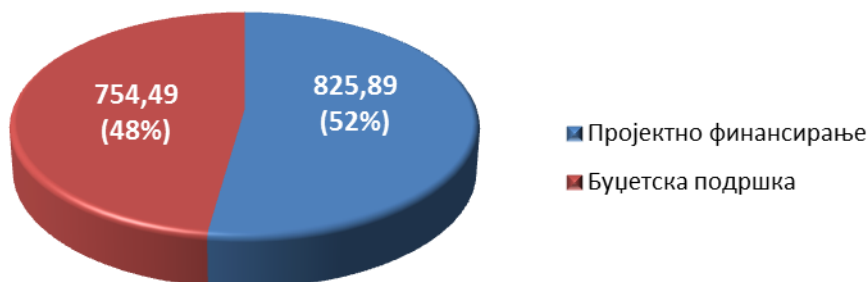
¹² Више о Програмима прекограничне сарадње погледати у поглављу 4.6. Преглед међународне помоћи по секторима.

Техничка помоћ и инвестиције

Техничка помоћ је превасходни облик помоћи у структури бесповратне помоћи у 2014. години и односи се на експертску помоћ која се користи за израду студија, стратегија, тендерске документације, обуке, пружање консултантских услуга из различитих области итд. У оквиру прве компоненте ИПА, техничка помоћ је преовлађујући облик помоћи. Имајући у виду изазове које намеће предстојећи процес преговора о приступању Републике Србије ЕУ, досадашњу реализацију средстава из прве компоненте ИПА, као и реализацију средстава других билатералних донатора и у наредним годинама техничка помоћ ће имати значајно учешће у укупној структури међународне бесповратне развојне помоћи. Као што је већ наведено у поглављу 4.1. овог извештаја, инвестициони пројекти у 2014. години доминантно су финансирани концесионалним кредитима међународних кредитора и билатералним кредитним аранжманима Републике Србије са развојним партнерима.

Буџетска подршка и пројектно финансирање

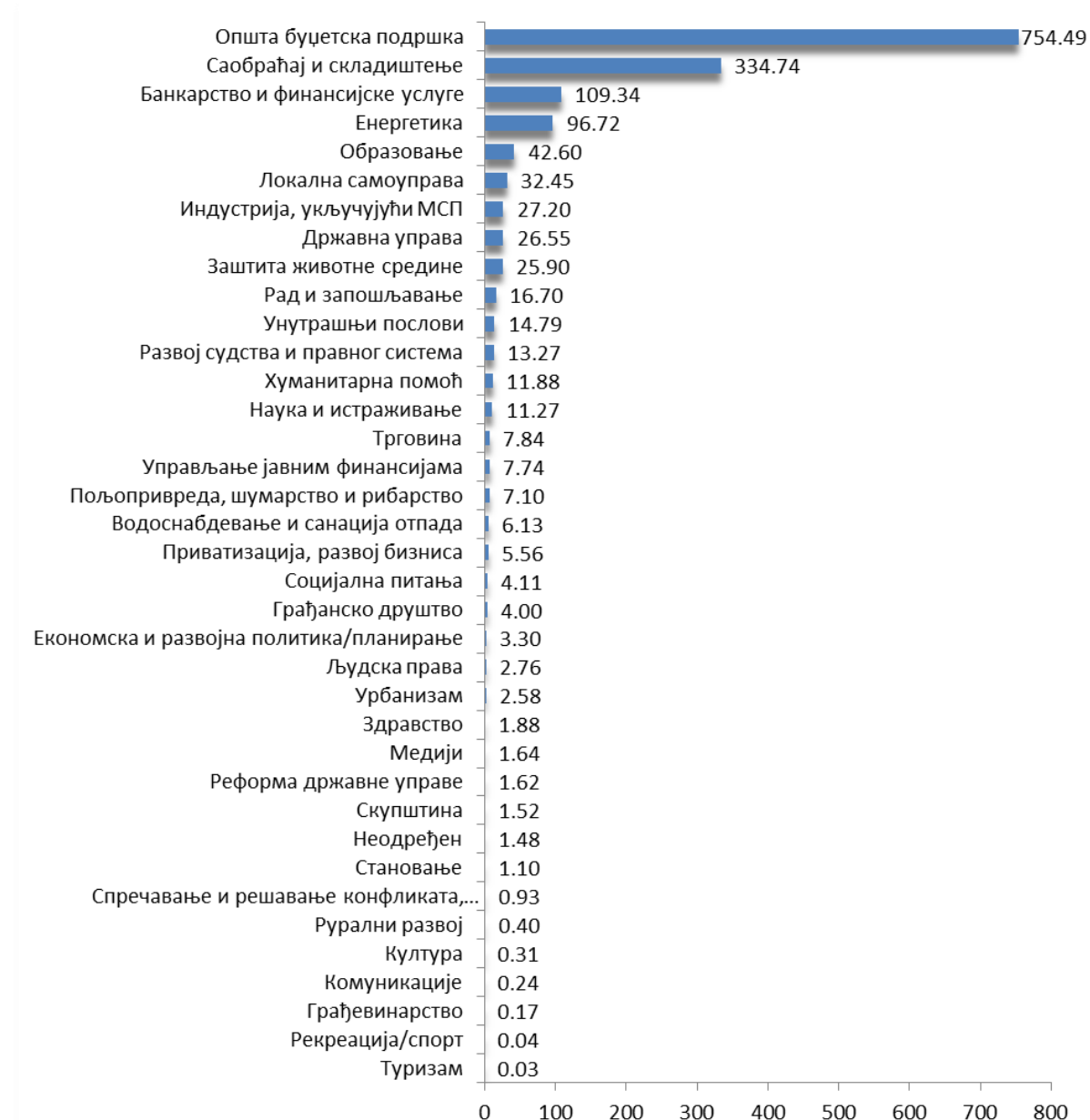
У нивоу и структури развојне помоћи у 2014. години у Републици Србији, упадљива је реализација буџетске подршке, као типа финансирања који је карактеристичан за периоде слабљења економске моћи, привреде и развојних потенцијала, односно за кризна раздобља државе примаоца. Као што је већ раније поменуто, процењена реализација међународне развојне помоћи у 2014. години је, поред рекордног износа, специфична у односу на претходни период и по томе што је готово половина износа укупне развојне помоћи употребљена у сврху буџетске подршке и то финансиране из само једног извора – концесионалног кредита Уједињених арапских емирата (*Илустрација 7*). Од остатка реализованих средстава јасно се разликује по томе што кредит није пројектно детерминисан, већ је реализован као директна и општа (неопредељена) буџетска подршка.

Илустрација 7 - Однос процене реализације буџетске подршке према пројектном финансирању у 2014. години, (вредности су изражене у милионима евра); Извор: информациони систем ИСДАКОН

Преглед међународне помоћи по секторима

Секторска расподела међународне помоћи у 2014. години је у многоме била условљена мерама за ублажавање последица економске кризе, као и за спровођење економских реформи у Републици Србији. Сходно томе, највећи износ средстава усмерен како на спровођење свеобухватних националних реформи кроз општу буџетску подршку, тако и кроз мере за подстицање ликвидности привреде и повећање домаће тражње кроз реализацију инфраструктурних програма/пројеката у области саобраћаја, финансијских услуга, енергетике, образовања и подршку државној управи и локалној самоуправи.

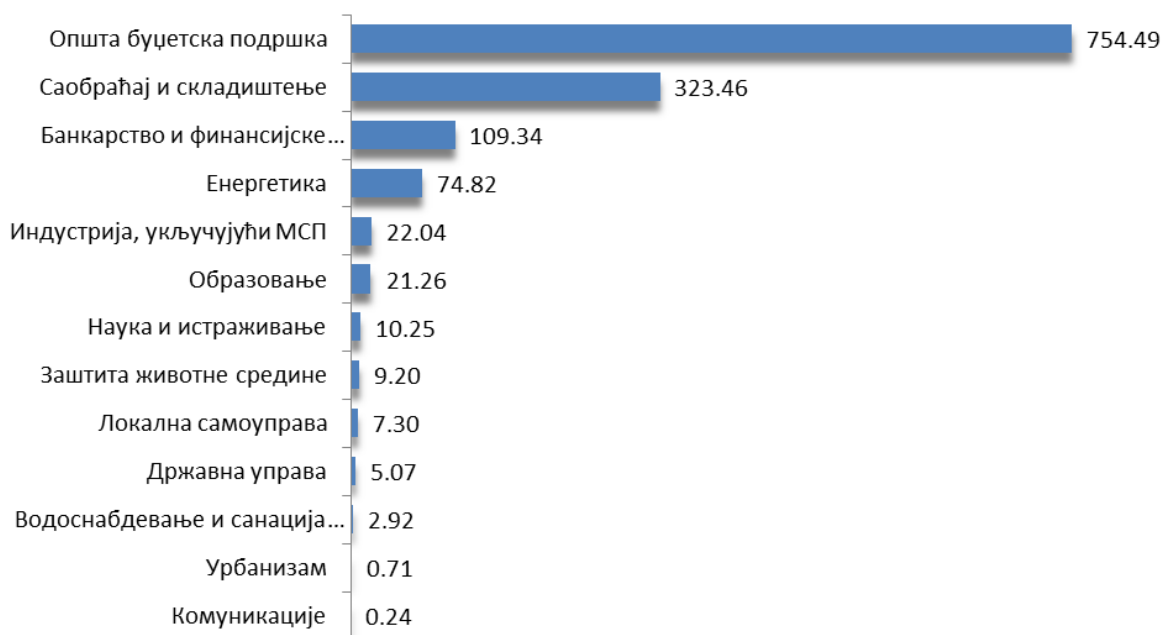
Илустрација 8 - Процена реализације укупне међународне развојне помоћи Републици Србији у 2014. години по секторима (сектори су представљени према OECD/DAC класификацији); Извор: ИСДАКОН информациони систем

Средства која су исказана у оквиру ОЕЦД сектора „Неодређен“ се односе на развојну помоћ која услед својих специфичности (велики број разнородних пројеката који се финансирају из исте донације/концесионалног кредита) није могла бити сврстана само у један одређени сектор, као и на

програме прекограничне сарадње (друга компонента ИПА), у оквиру којих се финансира велики број мањих пројеката који припадају различитим секторима.

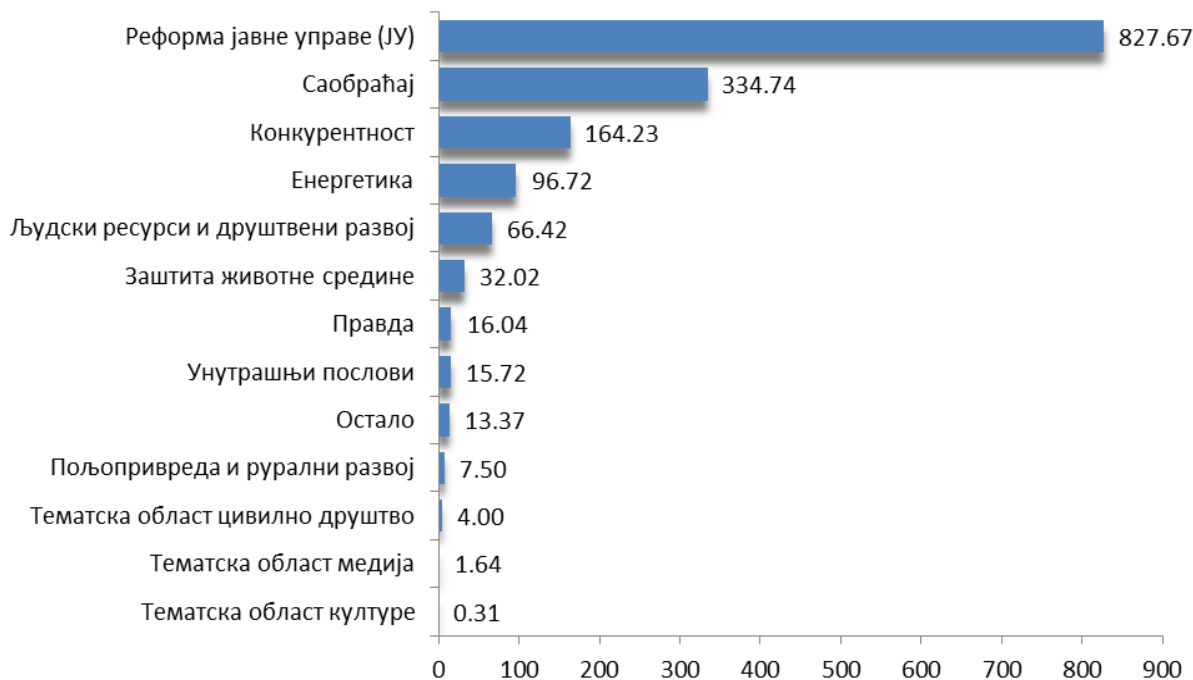

Илустрација 9 - Процена реализације бесповратне међународне развојне помоћи Републици Србији у 2014. години по секторима (сектори су представљени према OECD/DAC класификацији); Извор: ИСДАКОН информациони систем

Илустрација 10 - Процена реализације концесионалних кредита у 2014. години по секторима (сектори су представљени према OECD/DAC класификацији); Извор: ИСДАКОН информациони систем

У наставку је приказан преглед реализације међународне развојне помоћи према девет сектора и три тематске области дефинисаних у националном планском документу „Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године“ (Илустрација 11), који обухватају одговарајуће, раније приказане ОЕЦД секторе.

Илустрација 11 - Процена укупне реализације међународне помоћи у 2014. години по секторима дефинисаним у документу „Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године“; Извор: ИСДАКОН информациони систем

Током 2014. године, у сектору **владавине права** настављено је са праксом секторског приступа у програмирању међународне развојне помоћи, поделом на секторе правде и унутрашњих послова који одражавају преговарачку структуру за поглавља 23 и 24. Фокус средстава међународне подршке био је, између осталог, усмерен на помоћ у припреми Акционих планова за поменута поглавља. Процена реализације укупне међународне развојне помоћи за 2014. годину у оквиру поменутих сектора износи укупно 31,75 милиона евра, од чега је 16,03 реализовано у сектору правде, а 15,72 милиона евра у сектору унутрашњих послова.

У сектору **правде** највећи део средстава, укупно 13,27 милиона евра, усмерен је на даљу правосудну реформу и обезбеђивање ефикасности правосуђа. По обиму реализованих средстава у овом подсектору, најзначајнији донатори су: Европска Унија са 9,77 милиона евра, Норвешка са 1,08 милиона евра и Сједињене Америчке Државе са 0,88 милиона евра. У подсектору људских и мањинских права реализована су средства међународне развојне помоћи у висини од 2,76 милиона евра, а најактивнији донатори су били Шведска са 1,18 милиона евра и Норвешка са 0,87 милиона евра.

У сектору **унутрашњих послова** фокус међународне подршке био је усмерен на следеће области: унутрашњи послови у ужем смислу, спречавање и решавање конфликта, као и безбедносни систем. Најактивнији донатори у сектору били су пре свега Европска унија са 7,46 милиона евра, за којом следе Шведска са 2,57 милиона евра и Сједињене Америчке Државе са 2,26 милиона евра.

Треба још поменути да, поред наведених, постоје и други развојни партнери присутни у Републици Србији, а који су активни у сектору владавине права, попут Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), Холандије, Финске, Велика Британија, УН агенције итд.

Активности предвиђене последњим циклусом програмирања, у сектору **реформе јавне управе**, фокусиране су између осталог на јачање система за контролу јавних расхода. Очекује се и усвајање нове Стратегије за систем интерне финансијске контроле у јавном сектору, која представља значајно питање у оквиру преговарачког поглавља 32.

Током 2014. године у овом сектору реализовано је укупно 60,81 милиона евра бесповратних средстава, што представља умањење од неких 35% у односу на 2013. годину када је реализовано преко 93 милиона евра. По обиму реализованих средстава, од укупно 25,15 милиона евра реализованих у подсектору Локална самоуправа издваја се ЕУ са 18,82 милиона евра. Од билатералних донатора, у овом сектору најактивније су Сједињене Америчке Државе са 6,91 милиона евра, затим Шведска са 3,32 милиона евра, Јапан са 2,98 милиона евра и Немачка са 2,84 милиона евра.

Највећи део средстава реализован је у два подсектора – Локална самоуправа (25,15 милиона евра) и Државна управа (21,48 милиона евра). Остали подсектори који припадају сектору јавне управе, а у оквиру којих је било реализације међународне развојне помоћи у 2014. години су Управљање јавним финансијама (7,74 милиона евра), Економска и развојна политика/планирање (3,3 милиона евра), Јачање статистичких капацитета (1,62 милиона евра) и Скупштина (1,52 милиона евра).

Поред наведених развојних партнера, треба поменути и остале који су такође присутни у сектору реформе јавне управе попут Швајцарске, Кине, УН агенције, Организације за европску безбедност и сарадњу, Норвешке и других.

Током 2014. године, осим наведених бесповратних средстава реализованих у оквиру овог сектора, кроз директну буџетску подршку реализован је меки кредит Уједињених Арапских Емирата у висини од 1 милијарде америчких долара (око 750 милиона евра).

У сектору **конкурентности** током 2014. године реализована су средства у износу од 164,8 милиона евра, што представља виши износ у односу на претходну годину (120,2 милиона евра). Највећи део реализованих средстава (109,34 милиона евра) односи се на концесионални кредит обезбеђен од стране Међународне банке за обнову и развој (групација Светске банке) у сврху подршке Агенцији за осигурање депозита. Пројекат претпоставља јачање финансијског капацитета Агенције, као и унапређивање институционалног капацитета кроз компоненту техничке помоћи. Поменути кредит део је ширег напора за подршку и унапређење банкарског сектора у Србији у којем, поред Светске банке, учествују и Међународни монетарни фонд (кроз техничку помоћ), као и Европска комисија и Агенција за развојну помоћ САД (УСАИД, *United States Agency for International Development – USAID*) кроз подршку реформама законског оквира. Средства кредита ће највећим делом бити коришћена за обнову фонда за

осигурање депозита који је значајним делом испражњен услед стечаја великих државних банака током 2012. године.

Поред банкарског сектора, сектор индустрије и малих и средњих предузећа је подржан путем концесионалног зајма Европске инвестиционе банке (APEX). Циљ кредита је финансијска подршка малим и средњим, као и компанијама средње величине у спровођењу пројеката из области економије знања, енергетике, заштите животне средине, индустрије, здравља, образовања и услуга. Зајам се пласира путем кредитних линија комерцијалних банака. Сектор малих и средњих предузећа био је подржан и бесповратним средствима Европске уније путем пројекта подршке малим и средњим предузећима у оквиру Националног програма ИПА 2012. Спроведене активности тицале су се обезбеђивања консултативних услуга предузећима као и унапређења обављања послова путем интернета (*e-business*).

Развој предузетништва и унапређење економске политике и планирања подржан је путем УСАИД пројекта за боље услове пословања (енгл. *Business Enabling Project – BEP*) који је током протекле три године у сарадњи са надлежним институцијама Републике Србије радио на регулаторној реформи у привреди, унапређењу макроекономске политике и управљања јавним финансијама и развоју финансијског тржишта у небанкарском сектору.

Пројекти финансирани из националне алокације претприступног инструмента ЕУ (укупно алоцирано 5,65 милиона евра) подржавали су унапређење система тржишног надзора као и заштиту права интелектуалне својине путем унапређења законског оквира у овим областима, успостављања оперативних процедура, преноса пракси земаља ЕУ, јачања капацитета институција у овим областима и набавке опреме.

Област истраживања и развоја представља значајан чинилац конкурентности и претпоставку будућег развоја, а имајући у виду ниско рангирање Републике Србије на светским листама у овој области, пројекти спровођени током 2014. године, као и они који су предвиђени у наредним годинама играће веома битну улогу како у смислу успостављања квалитетног регулаторног система и јаким институција, тако и обезбеђивању подршке спровођењу конкретних пројеката државног и приватног сектора. Средствима Европске инвестиционе банке у виду концесионалног кредита финансирано је унапређење јавне научно-истраживачке структуре, док је бесповратним средствима Европске уније у оквиру Националног програма ИПА 2011 (енгл. *Innovation Serbia Project*) обезбеђена подршка иновативним „старт-ап“ предузећима и малим и средњим предузећима у развоју и комерцијализацији иновација.

Током 2014. године у сектору **развоја људских ресурса** реализовано је укупно 66,42 милиона евра развојне помоћи. Са највише реализованих средстава у области образовања, структура реализације по ОЕЦД секторима била је следећа (у милионима евра): образовање – 42,60; здравство – 1,88; рад и запошљавање – 16,70; социјална питања – 3,51, становање: 1,10 и рекреација/спорт: 0,04. Пораст реализованих средстава у односу на претходну годину присутан је у области образовања, области социјална питања, области становања, док у области здравства и рада и запошљавања карактерише пад обима реализације.

Највећи део реализоване подршке у области **образовања** односи се наставак реформи средњег стручног образовања кроз ревизију курикулума и јачање капацитета и техничке опремљености средњих стручних школа, као и повећање доступности образовања за децу из маргинализованих група. Истовремено настављене су активности на развијању јединственог Националног оквира квалификација. Што се тиче високог образовања, финализоване су активности на унапређењу система високог образовања које се тичу јачања техничких капацитета високошколских установа (Програм унапређења образовне инфраструктуре у високом школству – ХЕТИП) и настављено је са реализацијом ТЕМПУС програма.

У области **здравства**, значајан пад у реализацији у односу на 2013 је присутан услед завршетка активности које су довеле до значајних резултата остварених у делу унапређења система превенције употребе дрога као и у развоју и увођењу палијативне неге у формални систем здравствене заштите, док истовремено није било планирања и програмирања интервенција за наредни период.

Као и у претходном периоду, у домену **социјалних питања** највећи део развојне помоћи био је усмерен ка мерама социјалног укључивања осетљивих друштвених група (избеглица и интерно расељених лица, Рома, особа са инвалидитетом, жена, деце са посебним потребама и др.), побољшању

животних услова тих група и смањењу сиромаштва кроз унапређење система социјалне заштите и квалитета, броја и доступности социјалних услуга.

Резултати реализоване развојне помоћи у области **рада и запошљавања** у највећој мери се односе на наставак и финализацију значајног дела активности у јачању капацитета националних институција и њихову припрему за ефективно спровођење ЕУ политика и стандарда у области запошљавања, као и на активности у примени мера у спровођењу националне стратегије запошљавања.

Структура реализоване помоћи по развојним партнерима у 2014. години указује на непромењену доминантну подршку Европске уније, поред које се као водећи донатори у сектору издвајају још Јапан, Развојна банка Савета Европе, Светска банка и Швајцарска.

Реализација међународне развојне помоћи у сектору **саобраћаја** током 2014. године износила је 334,74 милиона евра и налази се на сличном нивоу као и претходне године (315,98 милиона евра). Имајући у виду капиталну интензивност овог сектора услед реализације великих инфраструктурних пројеката од укупних средстава 323,46 милиона евра било је обезбеђено путем концесионалних кредита међународних финансијских организација, као и билатералних донатора. С обзиром на сложеност инфраструктурних пројеката у овом сектору, чија је реализација вишегодишња и претпоставља вишефазно спровођење, координација и међусобно надограђивање активности финансираних из различитих извора играли су веома битну улогу. Највећи део средстава опредељен је за секторе друмског и железничког саобраћаја.

У сектору **друмског саобраћаја**, као један од стратешки најважнијих пројеката издвојио се завршетак изградње Коридора Х и то јужног крака (између Грделице и Левосоја), који је током 2014. године био подржан средствима Светске банке и Европске инвестиционе банке. Друга деоница која ће означити комплетирање трасе Коридора Х (Ниш-граница са Републиком Бугарском) био је подржан од стране Светске банке, Европске инвестиционе банке и Европске банке за обнову и развој. Радови на овим деоницама додатно су током године интензивирани, а прелиминарни план је да оба крака аутопута буду завршена до краја 2016. године. Средствима билатералног зајма Народне републике Кине подржана је изградња два значајна пројекта у области саобраћајне инфраструктуре. Након интензивираних радова, Мост Михајла Пупина (Земун-Борча) отворен је за саобраћај крајем 2014. године. Другу значајна инвестиција представља изградња аутопута Београд-Јужни Јадран где су извођени радови финансирани, поред средстава Кинеског зајма (деоница Обреновац-Уб и Лајковац-Љиг) и средствима билатералног развојног кредита Републике Азербејџан (деоница Љиг-Прељина). Настављена је и реализација пројекта изградње обилазнице око Београда подржана од стране Европске инвестиционе банке.

У области **железничког саобраћаја**, средствима Европске инвестиционе банке и Европске банке за обнову и развој спровођена је реконструкција и рехабилитација железничког Коридора Х, која је поред радова на самом путном правцу обухватала и набавку опреме за одржавање. Путем средстава билатералног развојног кредита Руске Федерације, у марту 2014. године отпочело је извођење радова на реконструкцији и изградњи другог колосека пруге Београд-Вршац (деоница Панчевачки мост-Панчево главна). Кредит у укупној вредности од 800 милиона долара биће коришћен и за реконструкцију 6 деоница дуж Коридора Х, реконструкцију и изградњу другог колосека деонице Стара Пазова-Нови Сад као и за реконструкцију делова пруге Београд-Бар. Изградња главне железничке станице Београд Центар спроводила се из средстава зајма Кувајтског фонда за арапски економски развој.

Бесповратна средства реализована у овом сектору тицала су се првенствено средстава ЕУ путем више финансијских инструмената. Национална алокација ИПА била је усмерена на успостављање путног информационог система у склопу шире реформе система одржавања путева и увођења одржавања путева заснованог на резултатима. Радови на изградњи железничког моста на Дунаву (Жежељев мост) подржани из Националног програма ИПА 2009 (26,2 милиона евра) обављали су се смањеним интензитетом услед спорења између инвеститора и извођача.

Национални програм ИПА 2013 предвиђа значајну подршку у области **унутрашњих пловних путева** кроз хидротехничке и багерске радове на 6 критичних секција на реци Дунав (14,1 милион евра), увођење даљинске контроле система обележавања на пловним путевима (2,65 милиона евра) као и подршку институцијама у овом сектору у виду изградње капацитета. Европска комисија је овај сектор значајно подржала и кроз инструмент вишекорисничке ИПА у виду контрибуције Инвестиционом оквиру за

Западни Балкан чија је основна намена „мешање“ бесповратних и средстава зајмова у циљу оптимизације процеса управљања пројектима.

Сектор **енергетике** има за циљ да обезбеди сигурно и безбедно снабдевање енергијом, рационално коришћење природних и енергетских ресурса у складу са принципима одрживог развоја и ублажавање утицаја на климатске промене. Процена реализације укупне међународне развојне помоћи у сектору енергетике износи укупно 96,72 милиона евра у 2014. години.

Упркос одређеним досадашњим улагањима, потребе у сектору вишеструко превазилазе износ одобрене међународне помоћи па су стога у наредном периоду неопходна значајна средства за модернизацију постојећих и изградњу нових енергетских капацитета и унапређење управљања енергетским системима. Ово се између осталог нарочито рефлектује у потреби већег коришћења обновљивих извора енергије, увођење ефикаснијих технологија за производњу и потрошњу енергије као и смањењу специфичне потрошње енергије по јединици БДП и јединици производа у индустрији.

Током 2014. године, наставило се са спровођењем програма/пројеката финансираних из претприступних фондова ЕУ, међународних финансијских институција, регионалних и мултилатералних финансијских инструмената и билатералних донатора. Пројекти финансирани из ЕУ фондова су дали значајан допринос имплементацији закона из области енергетике укључујући модернизацију енергетске инфраструктуре у циљу усклађивања са прописима ЕУ у области заштите животне средине.

Настављене су активности на реализацији пројеката из Националних програма ИПА 2012 и ИПА 2013, односно започете припремне активности из Националног програма ИПА 2014. Настављена је реализација активности ресорног Министарства енергетике на изради делова Трећег акционог плана за енергетску ефикасност, успостављању енергетских индикатора у секторима потрошње, пројекту ревизије Катастра малих хидроелектрана. Такође, Министарство наставља да реализује пројекат Одржива енергија у малим општинама Јадрана – *Alterenergy* (енгл. *Energy sustainability for Adriatic small communities*) из програма прекограничне сарадње ИПА Адриатик 2007-2013. У области испуњавања стандарда ЕУ у области животне средине, започете су активности које се односе на изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода и смањење штетних емисија у термоелектранама Јавног предузећа Електропривреде Србије. У оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан, финансирана је израда дела пројектне документације за унапређење далековода који је део Транс-Балканског коридора за пренос електричне енергије који повезује преносни систем источне и западне Европе. У Министарству рударства и енергетике спроводили су се регионални и национални програми из области унапређења енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије као на пример: Пројекат Немачке развојне банке – *KfW* (нем. *Kreditanstalt für Wiederaufbau*) намењен унапређењу услова за живот и рад ученика и наставног особља у школама, који је започет 1. децембра 2014. године потписивањем уговора са техничким консултантом на пројекту, са главним циљем да се енергетски рехабилитује 30-40 школских објеката у периоду од три године; Програм рехабилитације система даљинског грејања у Републици Србији; Програма успостављања тржишта биомасе. У последњем кварталу 2014. године, потписани су Споразуми о финансирању за консултантске услуге за пројекат „4E Facility“ који има за циљ финансирања пројеката енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије. У току је и реализација пројекта Регионалног програма енергетске ефикасности које из бесповратних средства реализује Европска банка за обнову и развој (ЕБРД РЕЕП) и који је фокусиран на стварање амбијента за унапређење енергетске ефикасности са циљем успостављања тржишта за ЕСКО пројекте кроз техничку помоћ за израду подзаконске регулативе, идентификацију и подршку реализацији ЕСКО пројекта, који прати кредитна линија коју је обезбедила ЕБРД (Европска банка за обнову и развој, енгл. *European Bank for Reconstruction and Development - EBRD*) у току је и Пројекат смањења баријера за развој тржишта биомасе у Србији Глобалног фонда са заштиту животне средине реализованог преко УНДП (Програм Уједињених нација за развој, енгл. *United Nations Development Programme - UNDP*).

Из средстава билатералних развојних партнера као што су Јапан и Норвешка спроводили су се пројекти унапређивања система енергетског менаџмента у свим секторима потрошње енергије, као и помоћ у испуњавању обавеза према Енергетској заједници у примени регулативе Европске Уније о енергетској ефикасности као и програми и пројекти других билатералних донатора мањег обима.

У области геологије и рударства, одобрена су средства из ИПА 2013 националног програма за пројекат Катастар рударског отпада и за пројекат који се односи на одрживи развој интегралног система заштите животне средине и напредних метала, а финансира се из билатералне донације Јапана.

Крајем 2014. године, усвојен је нови Закон о енергетици који представља основ за пуну примену прописа ЕУ из Трећег енергетског пакета, што је обавеза Републике Србије од 1. јануара 2015. године.

Најзначајнији развојни партнери у 2014. години по обиму реализованих средстава су: Европска унија, Савезна Република Немачка, кроз KfW банку и GIZ (Организација за међународну сарадњу Немачке, нем. *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit*), затим Европска банка за обнову и развој, Норвешка и Јапан.

У сектору **животне средине и климатских промена**, током 2014. године, пројекти међународне помоћи су у највећој мери били усмерени на доношења новог и усклађивање постојећег законодавства и стандарда у складу са правним тековинама Европске уније, имајући у виду да из претприступних средстава Европске уније током 2014. године није било подршке за изградњу инфраструктуре због великог броја текућих пројеката који се суочавају са проблемима у реализацији. Припрема пројектно техничке документације за будуће финансирање инфраструктурних пројеката, настављена је кроз текуће пројекте подршке припреми пројектно техничке документације. Области подршке за усклађивање законодавства фокусирани су на економске инструменте из области отпада, као и на сектор опасног отпада.

Протеклу годину обележио је поплазни талас тако да су активности у сектору водопривреде били фокусирани и на структурне и на неструктурне мере у области заштите од штетног дејства вода, о чему је било више речи у оквиру тачке 3.6. Међународна помоћ поплавленим подручјима у 2014. години.

Процена реализације укупне међународне развојне помоћи у сектору животне средине и климатских промена (укључујући водоснабдевање, санацију отпада и отпадних вода, процеса адаптације на климатске промене) износи укупно 32,02 милиона евра у 2014. години. Најзначајнији развојни партнери у 2014. години по обиму реализованих средстава су: Европска унија, Савезна Република Немачка, Краљевина Шведска, Европска инвестициона банка, Држава Јапан, Европска банка за обнову и развој, Велико војводство Луксембург, Краљевина Норвешка, Светска банка, Швајцарска Конфедерација и Чешка Република. Потребе у сектору многоструко превазилазе износ одобрене међународне помоћи. Упркос значајним износима улагања, због великих потреба, модернизација и изградња инфраструктуре у области заштите животне средине и климатских промена у Републици Србији захтева додатна улагања али и унапређење њеним управљањем.

Унапређење управљања инфраструктуром био је један од захтева Европске комисије током Заједничког одбора за праћење спровођења ИПА средстава у октобру 2014. године, што је предуслов како би се ЕУ средства од 2016. године поново усмерила на инфраструктуру у сектору животне средине. Надлежно министарство је препознало главне проблеме и дефинисало мере за њихово системско решење, што је праћено и дискутовано на састанцима Секторске радне групе за животну средину којом заједнички председавају Канцеларија за европске интеграције, надлежно министарство и водећи донатор из сектора. На састанцима секторских пододбора за праћење I компоненте ИПА, праћени су конкретни пројекти и дефинисане конкретне активности које крајњи корисници у сарадњи са надлежним министарством треба да испуне. Ово је био фокус активности до краја 2014. године и биће настављен и током 2015. године.

Сектор **пољопривреде, шумарства, рибарства и руралног развоја** у односу на 2013. годину бележи смањење средстава међународне развојне помоћи и износи 7,5 милиона евра у 2014. години.

Најзначајнији донатори у сектору по обиму реализованих средстава у 2014. години су: Европска унија, Данска, Турска и УН. Током 2014. године, пројекти међународне помоћи су у највећој мери били усмерени ка унапређењу система безбедности хране, успостављању система рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима, ефикасном управљању земљиштем, заштити биља, а подршка је пружена и у области воћарства.

Када је реч о правовремености реализације пројеката, основну препреку представљају дуготрајне процедуре, као и недостатак институционалних капацитета и међуинституционалне сарадње.

У 2014. години, највећи део развојне помоћи реализован је кроз твининг инструмент и техничку помоћ.

На основу доступних информација добијених од институција Владе Србије, међународна развојна помоћ за тематску област **грађанско друштво, медије и културу** у 2014. години износила је приближно 5,95 милиона евра.

У области **грађанског друштва** дефинисана је подршка у оквиру Програма подршке цивилном друштву која се финансира кроз инструмент Вишекорисничка ИПА. У извештајном периоду реализован је позив у оквиру Програма подршке цивилном друштву (ИПА 2013) у оквиру кога је додељено 22 гранта у износу од 2,4 милиона евра. Грантови се додељују у оквиру ЕУ програма Подршка Цивилном друштву 2013 за пројекте који ће се спроводити у наредних 12 до 24 месеца. Подржани пројекти имају за циљ да допринесу борби против корупције у Србији кроз повећање транспарентности у јавном сектору, пруже подршку особама и групама често изложеним дискриминацији и да ојачају сарадњу Србије и Косова кроз културне, медијске и иницијативе младих. Организације цивилног друштва су значајан корисник ИПА средстава преко ИПА програма прекограничне сарадње. Током 2014. године, путем грант шема, финансирани су пројекти и у оквиру друге компоненте Инструмента претприступне помоћи, који се односи на прекограничну сарадњу. Најистакнутији донатори у овој области су: Европска унија, Сједињене Америчке Државе, УНИЦЕФ, Чешка, Словачка, Краљевина Шведска и Финска.

У области **културе** у периоду извештавања радило се на пројекту обнове Фрањевачког самостана у Бачу у области заштите културне баштине. Овај пројекат је подржао Европски парламент у оквиру Љубљанског процеса и спроводиће се у кроз инструмент Вишекорисничка ИПА за 2012. годину. На основу Споразума између Министарства спољних послова Норвешке, Владе Републике Србије и УНОПС (Канцеларија УН за пројектне услуге, енгл. *United Nations Office for Project Services – UNOPS*) који је потписан 18. јула 2014. године у вези са подршком РС у обнови након поплава Министарство културе и информисања је предложило следеће приоритете за обнову: Археолошко налазиште Бело Брдо у Винчи, чесни дом породице Михаиловић (библиотека) у Обреновцу, Спортско-културни центар у Обреновцу и позориште у оквиру културног центра у Параћину. Министарство културе и информисања је током 2014. године упутило захтев хитну помоћ УНЕСКО (Организација за образовање, науку и културу УН, енгл. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO*) за 2013-2014. годину који је и одобрен децембра 2014. године и односи се на пројекте санације штета од поплава у Народном музеју у Аранђеловцу и Завичајном музеју Параћин. Министарство културе и информисања завршило је у септембру 2014. године са спровођењем пројекта Културне вредности за одрживо територијално управљање и маркетинг – Култема, који припада Програму транснационалне сарадње у југоисточној Европи и који је финансиран средствима Европске уније у оквиру II компоненте Инструмента за претприступну помоћ. Пројекат је имао за циљ развој заједничке маркетиншке стратегије која ће допринети повећању инвестиција у културно наслеђе и успостављању нових могућности за успешно управљање наслеђем. Република Србија такође учествује у ЕУ програму Креативна Европа 2014-2020 који представља наставак ЕУ програма Култура 2013, само у оквиру нове финансијске перспективе. Најактивнији донатори у овој области су: Краљевина Норвешка, Уједињене нације и Турска.

У области **медија** у периоду извештавања настављено је са спровођењем пројекта „Јачање медијске слободе“ који финансира Европска унија у оквиру ИПА 2012 где је један од основних резултата јачање слободе изражавања и демократизација медија кроз унапређење квалитета и релевантности медијског садржаја који одговарају потребама демократског друштва, и који се спроводи кроз грант шему. Од маја 2014. године пројекат је пружао техничку подршку кроз стручност, циљану помоћ и обуке за кориснике у доменима медијских закона и професионализације. Ове активности подразумевају и учествовање стручњака на пројекту у процесу израде пакета три медијска закона које је Влада усвојила у августу 2014. године. Најактивнији донатори у овој области су Европска Унија, Организација за европску безбедност и сарадњу, Краљевина Данска, Краљевина Норвешка и Сједињене Америчке Државе.

У оквиру финансијске перспективе 2007-2013. објављена су 22 јавна позива у оквиру **прекограничне и транснационалне сарадње** и пријављено 2.742 пројекта за укупан износ од скоро 340 милиона евра (укупно за све програме и све земље). До сада је уговорено 646 пројеката укупне вредности 73,67 милиона евра, од укупно 81 милиона евра, колико је Републици Србији било на располагању за

програме прекограничне и транснационалне сарадње, а искоришћеност средстава је око 90%. Области које су највише финансиране из свих програма су:

- Заштита природних богатстава и животне средине са укупних 21,61%,
- Наука, технологија и развој са укупних 21,56%,
- Туризам са укупних 11,05%,
- Саобраћај и телекомуникације са укупних 9,39%.

Локалне самоуправе су у највећем проценту учествовале у одобреним пројектима (23%), затим следе организације цивилног друштва (19%), научне институције, јавна предузећа, образовне и здравствене институције. Јавним позивима за средства из годишњих алокација за 2012. и 2013. годину за програме прекограничне сарадње Хрватска-Србија, Србија-Босна и Херцеговина и Србија-Црна Гора биће завршена додела средстава у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње за финансијску перспективу 2007-2013. године. Јавни позив за програм са Хрватском ће бити расписан 2. марта 2015. године, док ће рок за предају предлога пројеката је 1. јун 2015. године. Укупна вредност позива износи 3,6 милиона евра. Јавни позив за програм са Босном и Херцеговином у вредности од 3,6 милиона евра биће објављен 20. априла 2015. године, док ће рок за предају предлога пројеката бити 20. јул 2015. године. Средства за јавне позиве за програме са БИХ и Хрватском су опредељена за пројекте усмерене ка санирању последица поплава из маја 2014. године као и активности везане за превенцију поплава. Припрема конкурсне документације за јавни позив за програм са Црном Гором се приводи крају. Укупна вредност конкурса ће бити 2,2 милиона евра.

Четврта национална конференција о прекограничној и транснационалној сарадњи одржана је 26. септембра 2014. године у Београду у организацији Канцеларије за европске интеграције Владе Републике Србије. Конференција је одржана са циљем да укаже на постигнуте резултате у овој области. Овом приликом су представљена и достигнућа програма прекограничне и транснационалне сарадње који се спроводе у Републици Србији и суседним земљама, као и оних који ће се финансирати средствима Европске уније у периоду од 2014. до 2020. године.

5. БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ И ИЗАЗОВИ

У наредном периоду препознаје се неколико кључних изазова који се односе на међународну развојну помоћ.

Сложен и неконзистентан стратешки оквир представља важну препреку ефективном коришћењу развојних средстава. Овај проблем је нарочито препознат у контексту увођења пуног секторског приступа који представља основни оквир за пружање подршке од стране Европске уније као кључног и/или највећег развојног партнера Републици Србији. С тим у вези, важно је напоменути да ће заправо подршка Европске уније кроз ИПА II бити усмерена управо на спровођење секторских стратегија и пратећих акционих планова, за разлику од пројектног финансирања, које је било обележје ИПА I перспективе.

У контексту финансирања спровођења стратешког оквира, посебан изазов представља потреба за **унапређењем финансијског/буџетског планирања**. Наиме, управо из разлога постојања ограничених извора и средстава за реализацију све (финансијски) захтевнијих развојних циљева и приоритета, постоји потреба за приоритизацијом, па сходно томе и унапређењем, не само стратешког, већ и финансијског планирања, како би се унапредили ефекти подршке која се обезбеђује из различитих извора. У том контексту, поред обезбеђења средстава посебно је важно установити адекватне modele финансирања (зајам, приватно-јавно партнерство, обвезнице, гаранцијске шеме итд), сагледавајући између осталог и потребу за очувањем постигнутих резултата.

Будући да је Република Србија преузела одговорност за управљање средствима претприступне помоћи ЕУ, од изузетне важности је потреба за **очувањем и даљим развојем система за управљање фондовима ЕУ**. У том смислу, додатни изазов представља управо потреба за очувањем и даљим развојем пре свега стручних/кадровских, али и техничких капацитета у условима смањења јавне потрошње и рационализације јавне управе. Прва искуства у самосталном управљању и конкретно спровођењу и праћењу спровођења програма и пројеката финансираних из средстава ИПА, указују на неопходност јачања капацитета за управљање (пре свега програмирање, спровођење и праћење спровођења) програмима/пројектима, тим пре што ће од ефективности и ефикасности коришћења средстава зависити интензитет даље подршке.

У контексту ефективног коришћења развојних средстава, посебан акценат је неопходно ставити на капацитет за благовремено **припремање и спровођење приоритетних инфраструктурних пројеката**. Досадашња искуства у коришћењу пре свега кредитних, али и бесповратних финансијских средстава, указују на потребу адекватног планирања и управљања инфраструктурним пројектима. Ово се поред потребе благовременог планирања финансијских средстава за припрему и спровођење пројеката, а пре свега израду планске и пројектно техничке документације, огледа и у планирању средстава за суфинансирање пројектних активности, а неретко и експропријацију земљишта, односно трошкове оперативног одржавања инфраструктуре.

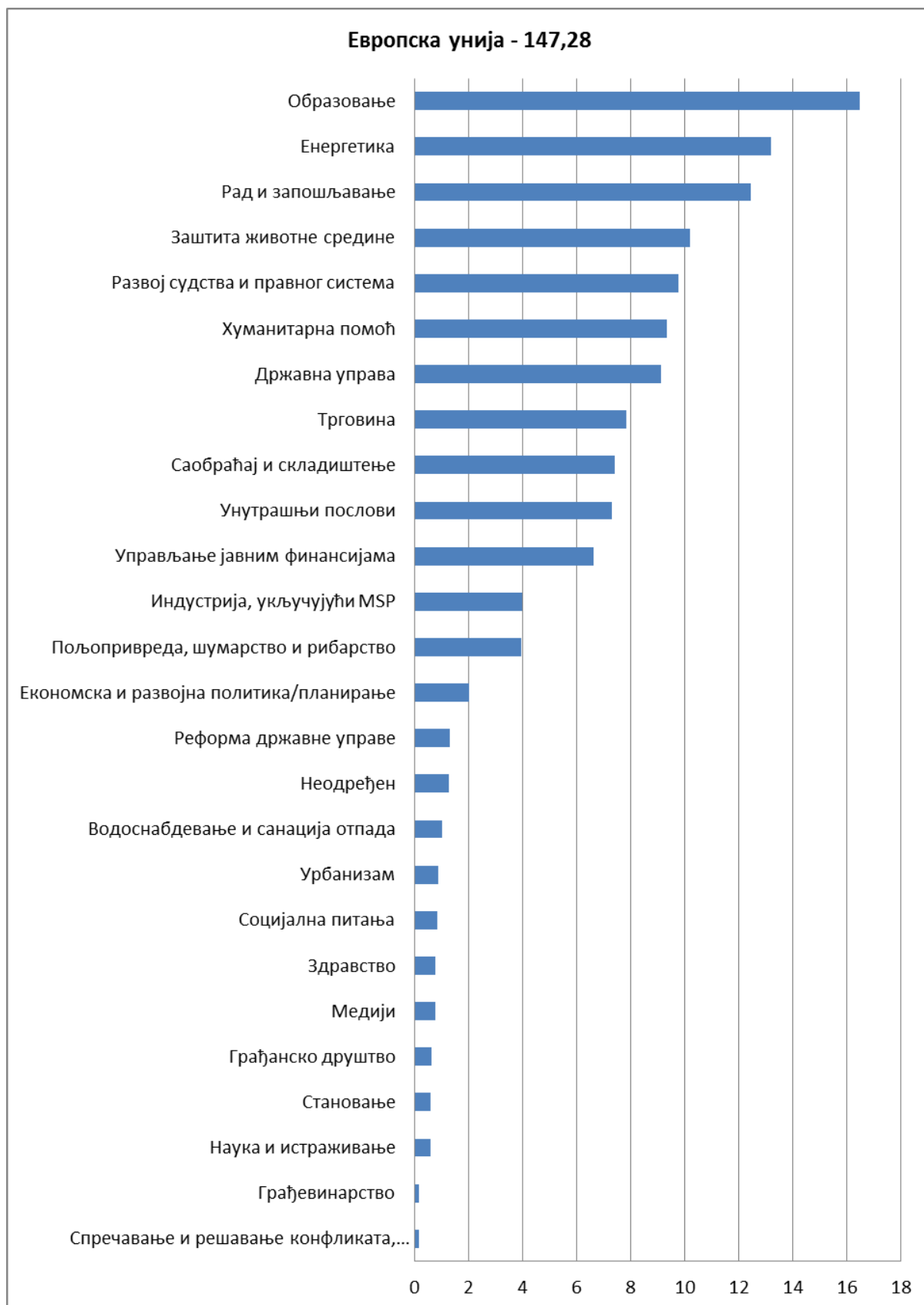

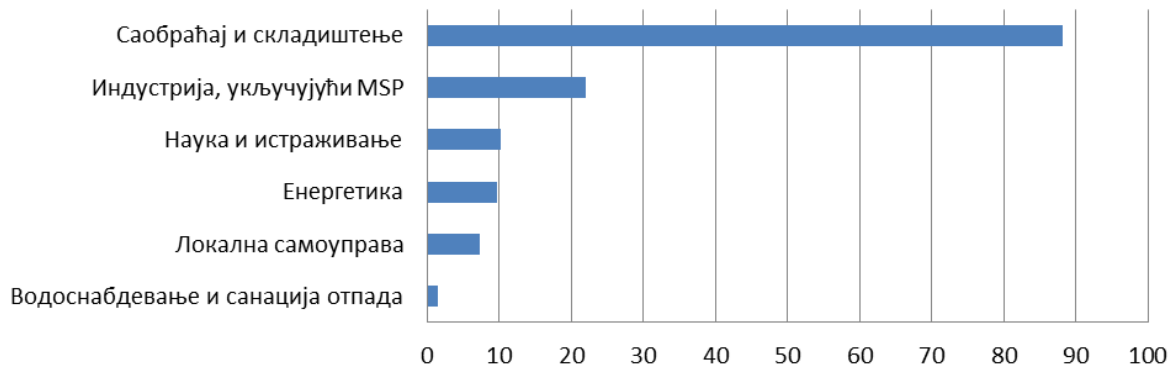
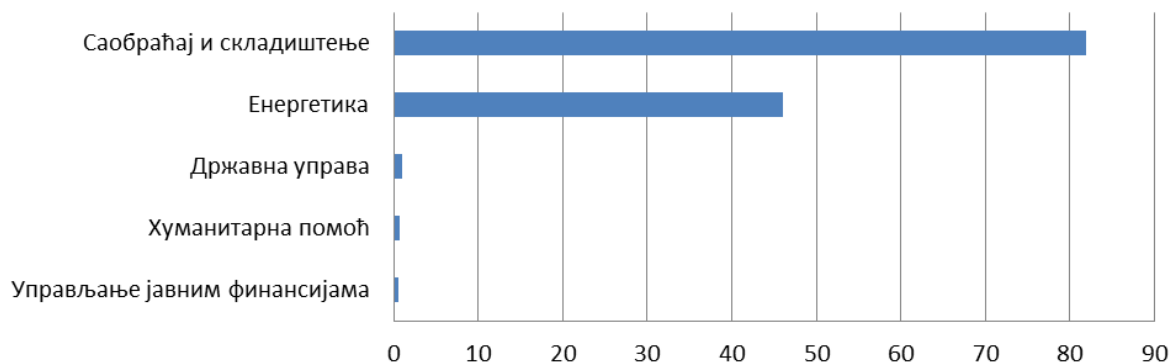
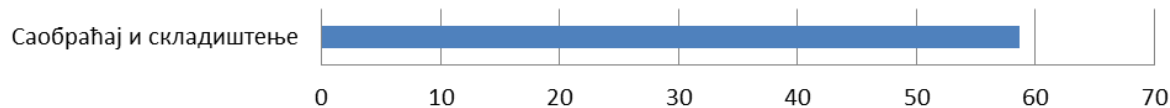
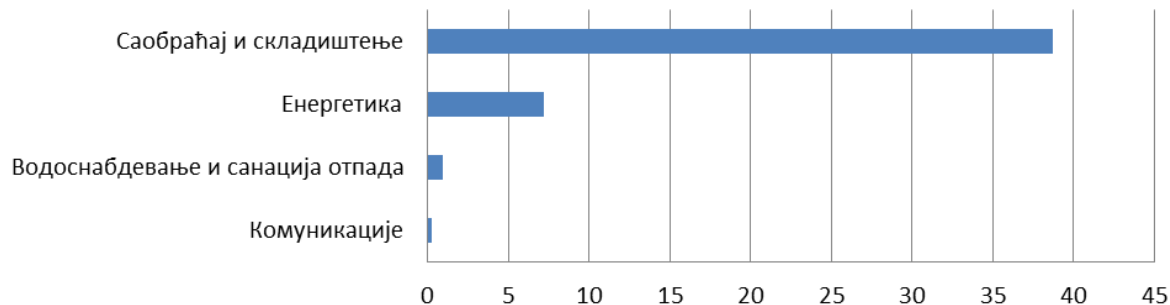
6. АНЕКСИ

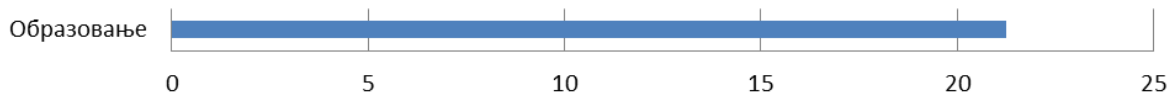
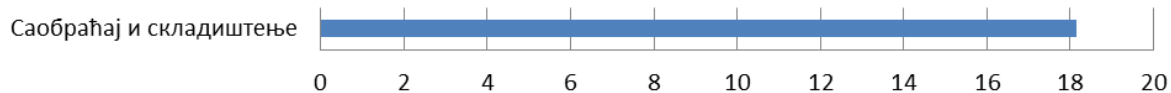
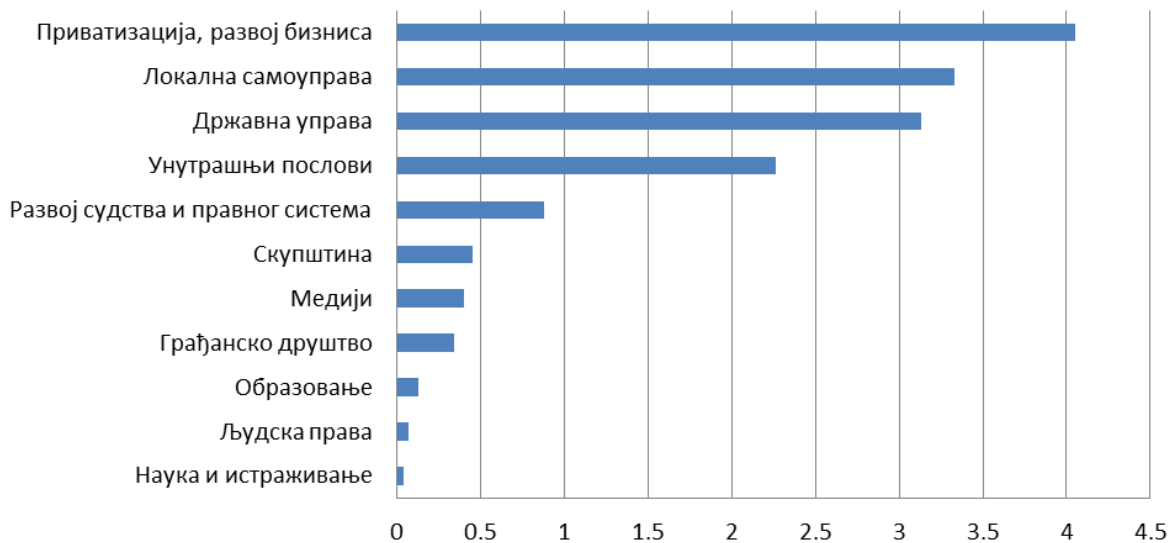
Анекс 1 – Преглед реализације међународне помоћи по развојним партнерима

(износи су у милионима евра)

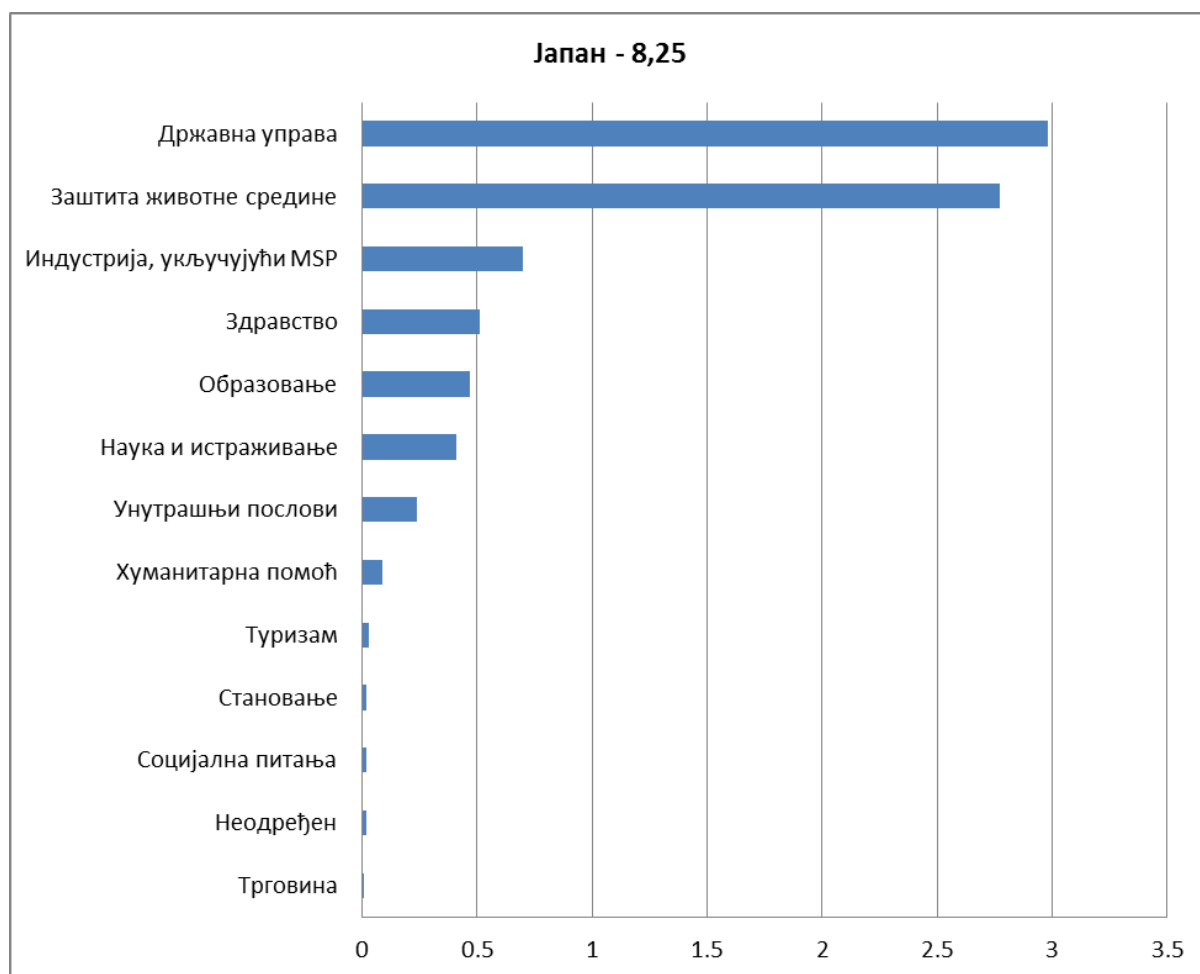

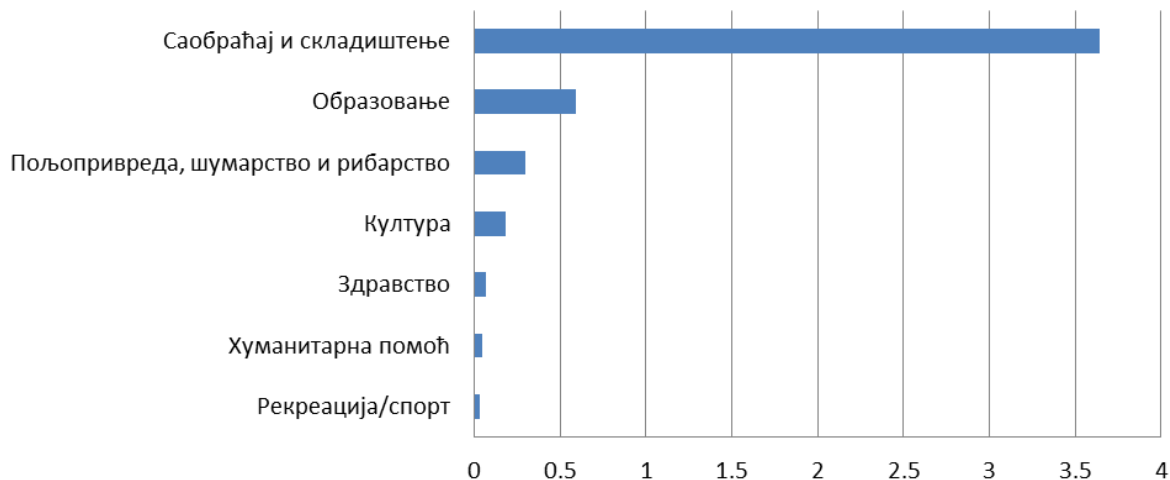
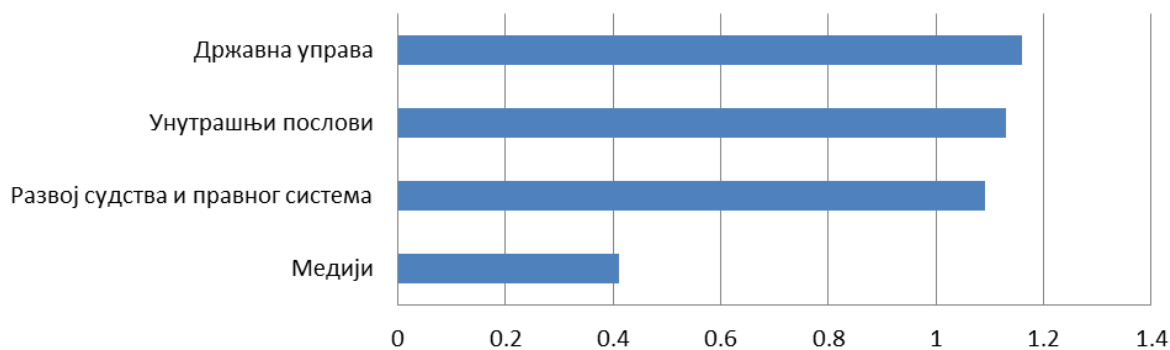
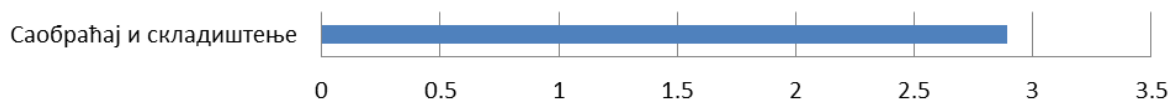
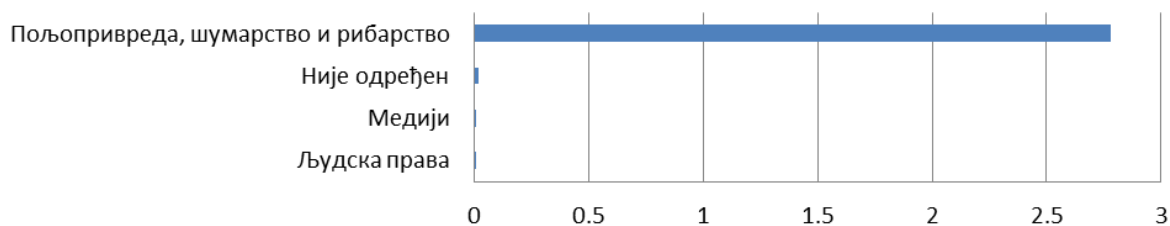
Европска инвестициона банка - 138,95**Народна Република Кина - 130,14****Република Азербејџан - 58,69****Европска банка за обнову и развој - 47,04**

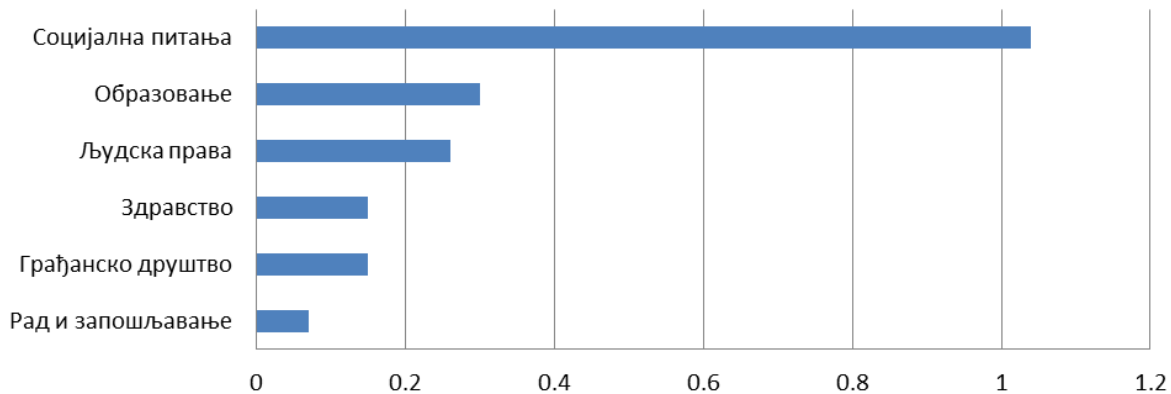
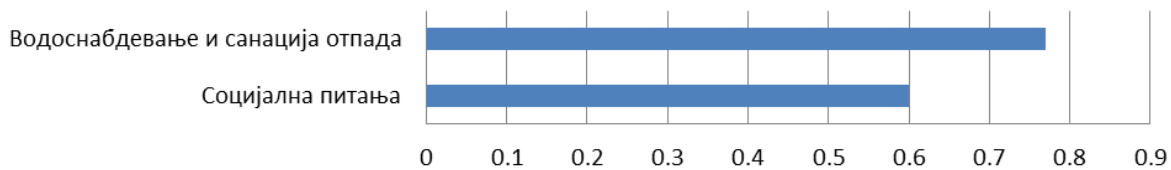
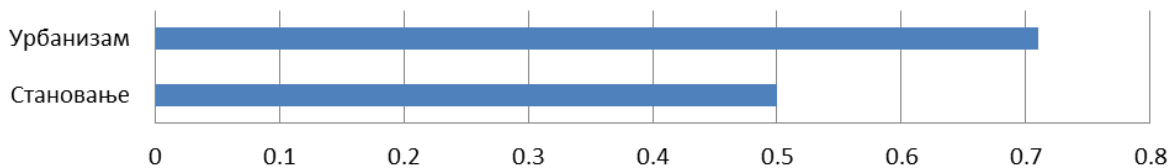
Савезна Република Немачка - 34,66**Развојна банка Савета Европе - 21,26****Руска Федерација - 18,16****Сједињене Америчке Државе - 15,08**

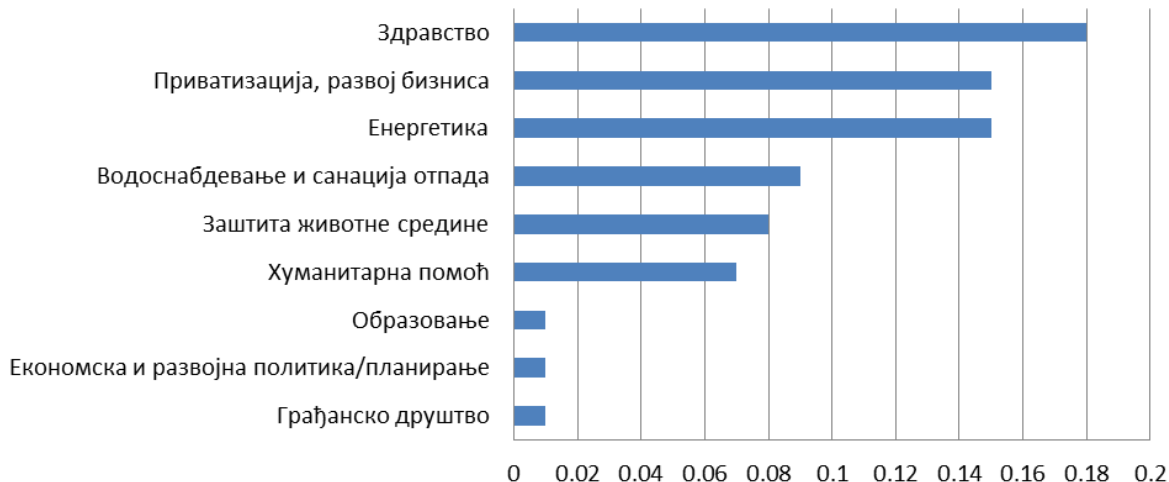
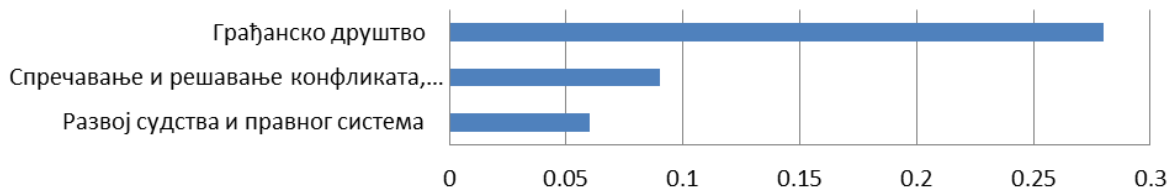
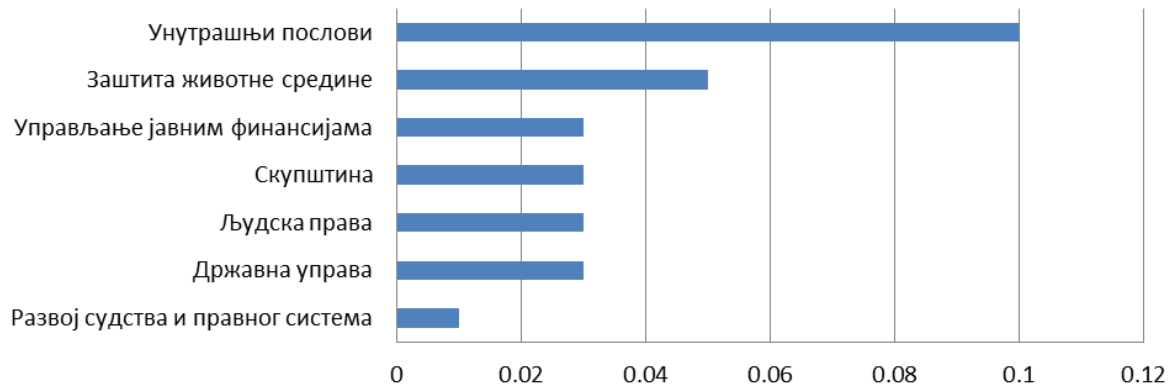

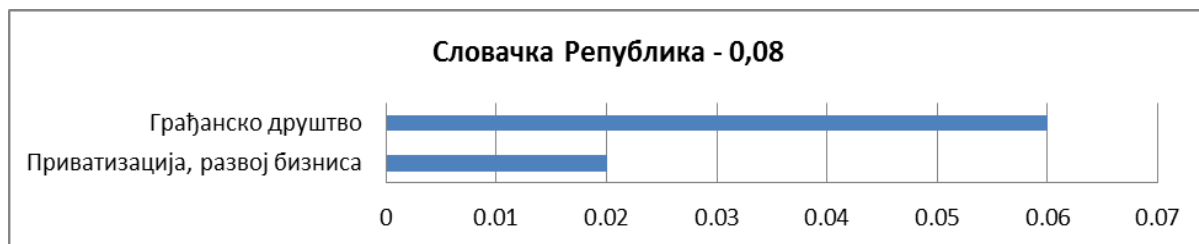
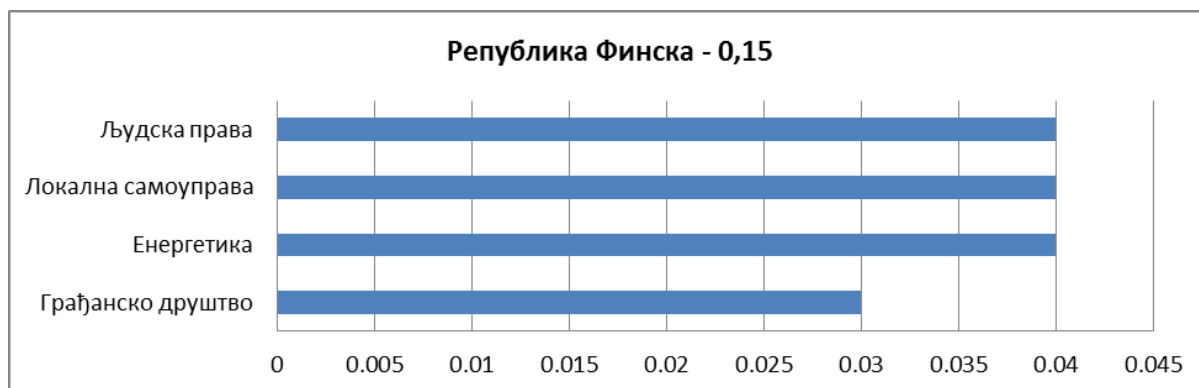

Република Турска - 4,87**ОЕБС - 3,79****Држава Кувајт - 2,89****Краљевина Данска - 2,83**

Уједињене нације - 2,72**УНИЦЕФ - 1,97****Велико Војводство Луксембург - 1,37****Република Француска - 1,21**

Чешка Република - 0,75**Краљевина Холандија - 0,43****Уједињено Краљевство - 0,33****УНДП - 0,28**

Анекс 2 – Преглед обука одржаних у 2014. години у области координације међународне помоћи

Назив обуке		Број реализованих обука	Укупно учесника	Укупно учесник/ дан обуке
1.	Управљање пројектним циклусом	1	31	31
	ОПШТИ ОКВИР ИПА И СИСТЕМ УПРАВЉАЊА ПРЕТПРИСТУПНОМ ПОМОЋИ ЕУ У РС	1	19	19
2.	Програми прекограничне и транснационалне сарадње у оквиру нове финансијске перспективе Европске уније за период 2014 - 2020. године	1	19	19
	КОНТРОЛНО ОКРУЖЕЊЕ	1	14	28
3.	Улога и задаци координатора за хоризонтална питања у систему управљања програмима претприступне помоћи ЕУ	1	14	28
	ПРОГРАМИРАЊЕ ИПА СРЕДСТАВА	19	306	416
4.	Израда секторских планских докумената у оквиру ИПА II	8	146	146
5.	Израда акционих докумената у оквиру ИПА II	6	101	183
6.	Методологија за избор и приоритизацију инфраструктурних пројеката	4	48	76
7.	Припрема програма прекограничне и транснационалне сарадње у оквиру ИПА II	1	11	11
	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	10	194	337
8.	Основе јавних набавки у према ЕУ правилима која се примењују у спровођењу програма претприступне помоћи ЕУ	1	26	52
9.	Јавне набавке према ЕУ правилима: Практични водич за уговорне поступке за екстерне активности ЕК (ПРАГ) - Уговори о пружању услуга	2	36	70
10.	Јавне набавке према ЕУ правилима: Практични водич за уговорне поступке за екстерне активности (ПРАГ) - Уговори о додељивању бесповратних средстава (грантова) у оквиру ИПА компоненте II са становишта улоге тела надлежних за програмирање и надзор над спровођењем програма	2	16	36
11.	Јавне набавке према ЕУ правилима (ПРАГ) – напредна обука	1	32	32
12.	Јавне набавке према ЕУ правилима: Практични водич за уговорне поступке за екстерне активности (ПРАГ) - Уговори о додељивању бесповратних средстава (грантова) кроз примену Анекса IV са нагласком на набавку услуга и добара	1	36	76
13.	Јавне набавке према ЕУ правилима: Практични водич за уговорне поступке за екстерне активности (ПРАГ) - Уговори о додељивању бесповратних средстава (грантова) у оквиру ИПА	1	28	28
14.	Основе финансијског управљања код програма претприступне помоћи ЕУ у оквиру ИПА компоненти I и IIб	2	20	43
УКУПНО		32	564	831

Преглед интерних обука одржаних у 2014. години у организацији ППФ5 за запослене у Канцеларији за европске интеграције:

Назив обуке		Број реализованих обука	Укупно учесника	Укупно учесник/дан обуке
1.	Управљање пројектним циклусом и приступ логичке матрица	1	8	8
2.	Секторски приступ у ИПА програмирању за Србију	1	8	8
3.	Општи оквир ИПА и споразуми међу институцијама (<i>Inter Institutional Arrangements</i>)	1	8	8
4.	Процес програмирања за ИПА II	1	8	8
5.	Јавне набавке – основна обука	1	8	8
6.	Планирање буџета	1	11	11
7.	Структурални фондови ЕУ	1	15	15
УКУПНО		7	66	66

Анекс 3 – Списак споразума о међународној помоћи закључених у 2014. години

Редни број	Назив
1.	Споразум о сарадњи на спровођењу пројекта „Водоснабдевање Великог Градишта“ између Републике Србије, Аустријске развојне агенције, Општине Велико Градиште и Јавног предузећа „Дирекција за изградњу општине Велико Градиште“
2.	Споразум о сарадњи на спровођењу пројекта „Обнова Голубачке тврђаве“ између Републике Србије, Аустријске развојне агенције, Општине Голубац и Привредног друштва са ограниченом одговорношћу „Тврђава Голубачки град“
3.	Писмо којим Влада Републике Србије прихвата донацију Владе Народне Републике Кине, која се односи на набавку уређаја за контролу течности, за потребе управе царина
4.	Споразум о непројектној донацији Владе Јапана Влади Републике Србије у виду опреме коју производе јапанска мала и средња предузећа
6.	Меморандум о разумевању о спровођењу „ИПА Програма прекограничне сарадње Румуније и Републике Србије“
7.	Амандман број 4. на Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије у вези са Националним програмом за Републику Србију у оквиру компоненте ИПА за помоћ у транзицији и институционалну изградњу за 2010. годину
8.	Финансијски споразум између KfW-а, Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије и Сталне конференције градова и општина за експертске услуге у вези програма који финансира ЕУ „Општински програм инвестиција у заштиту животне средине у виду грантова - зајмова“
9.	Споразум о непројектној донацији Владе Јапана Влади Републике Србије у виду возила нове генерације произведених по напредној јапанској технологији
10.	Амандман број 2 на Финансијски споразум закључен између Владе Републике Србије и Европске комисије у вези са Националним програмом за Републику Србију за 2011. годину у оквиру Инструмента за претприступну помоћ
11.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске уније, коју представља Европска комисија, о Националном програму за Републику Србију за 2013. годину у оквиру Инструмента за претприступну помоћ за централизовано управљање
12.	Одлука Европске комисије број Ц (2013) 8528 којом се мењају Анекси I и III Финансијског споразума између Владе Републике Србије, Европске комисије и Управљачког тела које се налази у Мађарској, о интеграцији фондова из Инструмента за претприступну помоћ у оквиру Програма транснационалне сарадње за Југоисточну Европу, за помоћ из Европског фонда за регионални развој на основу циља Европске територијалне сарадње
13.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске уније коју представља Европска комисија и Националном програму за Републику Србију за 2013. годину у оквиру Инструмента за претприступну помоћ, компонента за изградњу институција (децентрализовано управљање)
14.	Амандман број 1 на Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске уније, коју представља Европска комисија у вези са Националним програмом за компоненту ИПА- помоћ у транзицији и изградња институција за 2012. годину
15.	Амандман број 1 на Финансијски споразум у вези са Хоризонталним програмом у области нуклеарне сигурности и заштите од јонизујућег зрачења у оквиру Инструмента за претприступну помоћ за 2008. годину (регионални програм)
16.	Споразум између Министарства спољних послова Краљевине Норвешке, Владе Републике Србије и Канцеларије Уједињених нација за пројектне услуге о подршци Републици Србији у обнови након поплава
17.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Прекогранични програм Србија-Босна и Херцеговина у оквиру Инструмента претприступне помоћи за 2013. годину
18.	Споразум између Републике Србије и Краљевине Шведске, коју заступа Шведска агенција за међународни развој (SIDA) о развојној помоћи
19.	Измена Финансијског споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Хрватска – Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента претприступне помоћи за 2011. годину

Редни број	Назив
20.	Амандман број шест на Споразум о помоћи између Републике Србије и Сједињених Држава за конкурентнију тржишну економију
21.	Амандман број пет на Споразум о помоћи између Републике Србије и Сједињених Америчких Држава за боље функционисање управе
22.	Основа за закључивање Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије о правилима спровођења финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II), усваја се текст Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије о правилима спровођења финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II)
23.	Споразум о непројектној донацији Владе Јапана Влади Републике Србије у виду јапанских индустријских производа намењених за сектор здравља
24.	Измена Финансијског споразума између Владе Републике Србије и Европске уније коју представља Европска комисија за Прекогранични програм Босна и Херцеговина – Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње за 2011. годину